יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

הײנט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 94	Łódź, Poniedziałek, 24 kwietnia 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, מאנטאג, כ"ח ניסן תרצ"ג	№ 94

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דאס פוילישע יודענטום וועט נישט רוהען

כל-זמן עס וועלען זיך נישט אפשטעלען די אכזריות'ן אין דייטשלאנד!

נעכטיגער גרויסער יודישער צוזאמענפאהר אין ווארשא

ווארשא, 23 (טעלעפאניש)

היינט האט זיך אין קאמינסקיס טעאטער אָנגעהויבען דער צוזאמענפאהר פון די יודישע קהלות און אָרגאניזאציעס פאָרן קאמף געגען די היטלער-רדיפות אין דייטשלאנד.

צום צוזאמענפאהר זענען געקומען 724 דעלעגאטען פון דער פּראָווינץ און 128 פון ווארשא. די דעלעגאטען זענען פון 364 שטעט. דעם צוזאמענפאהר האט געעפנט ד"ר גאָטליב מיט א לענגערער רעדע, נאכדעם ווערט בעעהרט דעם אָנדענקען פון די פערפייניגטע דורך די היטלער-רדיפות אין דייטשלאנד.

עס ווערט געוועהלט א פּרעזידיום פון פאָלגענדע מענשען: אדוו. הארטגלאס, איטשע מאיר לעווין, הרב בראָדט, אינזש. שעסקין, אדוו. לעווינסאָן, גיפּנער, אדוו. זנגדלעוויטש, ראסנער, ד"ר גרשון לעווין, ד"ר גאָטליב, אדוו. וויצמאן, דעפּ. זאמערשטיין, דעפּ. ראָזמארין, דעפּ. הרב לעווין, הרב קאָהל, פּראָפעס מאזור, ד"ר לאנדוי פון קראקא, דעפּ. יעגער, דעפּ. מינצבערג, הילמער, הרב רובינשטיין און טראָקענהיים.

עס זענען געהאלטען געוואָרען פאָלגענדע רעפעראטען: וועגען דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד — זשורנאליסט טורקאָוו. רעד. העפטמאן האט רעפערירט וועגען דער יודישער זייט פון די רדיפות, הרב לעווין, האט גערעדט וועגען די רדיפות אויפ'ן דת, אינזש. זידערמאן וועגען ווירטשאפטליכע פּראָבלעמען, הרב ניימעלד וועגען דער הילפס-אַקציע און אדוו. הארטגלאס וועגען עמיגראציע.

אין דער דיסקוסיע האבען צווישען אנדערע אָנטיילגענומען איטשע מאיר לעווין, אלחנא לעווין, יוסף לעווי, הרב רובינשטיין, ראסנער, ד"ר לאנדוי א. א. עס זענען אָנגענומען געוואָרען א ריי שארפע רעזאָלוציעס.

1) א פלאמיגער פּראָטעסט געגען דער אויסראָטונגס-פּאָליטיק פון די היטלער באנדעס מיט צ פערויכערונג, אז די פוילישע יודען וועלען נישט רוהען ביז אין דייטשלאנד וועט צוריקגעשטעלט ווערען די יודען זייער מענשליכער רעכט.

2) די צווייטע רעזאָלוציע רעדט וועגען דער עמיגראציע פון די גערודפ'טע יודען נאך ארץ-ישראל, וואס וויל און קען אריינגעמען די פּליטים.

3) דער צוזאמענפאהר ווענדעט זיך צו די מאסגעבענדע יודישע פאקטאָרען אין אלע לענדער פון דער וועלט, אז זיי זאלען ווירקען ביי זייערע רעגירונגען, אז די טויערען פון זייערע לענדער זאלען געעפענט ווערען פאר די פּליטים פון דייטשלאנד.

4) אין דער צייט, ווען עס וועט זיך צונויפקומען דער פעלקערבונד-ראט דאס הייסט אין חודש מאי, זאל צוזאמענגערופען ווערען א יודישער פּראָטעסט-צוזאמענפאהר אין גענף.

5) דער צוזאמענפאהר שטעלט פעסט, אז די יודישע בעפעלקערונג האט נישט קיין שייכות מיט די ספּאראדישע אנפאלען אויף דייטשע אינסטיטוציעס אין פוילען און ערקלערט, אז די יודען פיהרען נישט קיין קאמף מיט די דייטשע בירגער אין פוילען.

6) דער צוזאמענפאהר שטעלט פעסט, אז עס איז נויטיג א גרויסע בעראטונג פון יודישע ארגאניזאציעס וועגען שוץ און הילף פאר די גערודפטע יודען אין דייטשלאנד.

אין דער 7-טער רעזאָלוציע ווערען אָנגעוויזען די פאָרמען פון הילף.

8) דער צוזאמענפאהר שטעלט פעסט, דער באיקאט געגען די דייטשע סחורות, איז די יודען אויפגעצוואונגען געוואָרען און די יודישע בעפעלקערונג האט נישט בדעה אויסצולאזען דאס דאזיגע געוועהר פון דער האנד כל זמן עס וועט דויערען די אויסראטונגס-פּאָליטיק פון די היטלער-באנדעס געגען די יודען אין דייטשלאנד.

עס זענען ארויסגעשיקט געוואָרען דעפּעשן צום פאָרזיצער פון ענגלישען פּארלאמענט, און צום פעלקער-בונד.

די שלוס-רעדע האט געהאלטען ד"ר גאָטליב.

ווארשא, 23. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די פערזאמלונג מיט'ן צוזאמענפאהר איז געווען א זעהר גרויסע.

צווישען אנדערע, איז אָנגעקומען פאָלגענדע דעפּעשע פונ'ם אמעריקאנער יודענטום.

„דער אמעריקאניש-יודישער קאָנגרעס שיקט איבער זיין ברידערליכע בעגריסונג די יודען אין פוילען און דערמוטיגט זיי צו פיהרען דעם קאמף און די אקציע לטובת די דייטשע יודען, בכדי צו פערזיכערען זיי די רוהה" (—) בערנארד דויטש און סטעפאן ווייז.

אין זיין דערעפענונגס-רעדע האט דער ד"ר גאָטליב געשילדערט די פּראָטעסט-אקציע אויף דער גאנצער וועלט, פעסטשטעלענדיג, אז אונטער דער ווירקונג פון די רדיפות אויף די יודען אין דייטשלאנד, איז פארגעקומען א פעראייניגונג פון די יודען פון אלע ריכטונגען און איבערצייגונגען. דער אויסדרוק דערפון איז דער איצטיגער קאנגרעס.

דער פּרעזעס פון דער ווארשאווער קהלה, אליה מאזור האט געשאדערט די אכזריות'ן פון די היטלעריסטן, דערקלערענדיג, אז זיי זענען א בעזיון פון פולשטענדיגער דעגענעראציע פון די געפיהלען פאר קולטור, הומאניטעט און געוויסע שיכטען פון דער דייטשער געזעלשאפט.

דער זשורנאליסט מארק טורקאוו, וועלכער איז נישט לאנג צוריק געקומען פון דייטשלאנד און איז געווען אן עדות ראיה פון די איצטיגע פערהעלטענישען אינ'ם גיהנום-לאנד, האט פעסטגעשטעלט אין זיין רעדע, אז די יודען דארט זענען געוואָרען בירגער פון צווייטער קלאס. דאס אלץ — האט ער דערקלערט — וואס די פרעסע שרייבט וועגען די פערפאלגונגען פון די יודען אין דייטשלאנד איז אמת. פערקעהרט, א סך פרטים פערשוויגט נאך די פרעסע. די יודען אין דייטשלאנד האבען פשוט מורא הויך צו פּראָטעסטירען און שיצען זייערע רעכט — אזוי טעראָריזירט ווערען זיי דורך די היטלעריסטען די דעקלאראציעס, וואס די דאזיגע יודען פערעפענטליכען וועגען דעם, אז זיי האבען נישט קיין פּראָטעסטען צו דייטשלאנד, זענען ארויסגעצוואונגענע. די גרעסטע טראגעדיע פון די דייטשע יודען איז די, וואס לעצטענס האבען זיי אפילו נישט קיין מעגליכקייט צו אנטלויפען פונ'ם דייטשען גיהנום. דער אנטיסעמיטיזם איז איינער פון די הויפּט-פּונקטען פונ'ם היטלער-פּראָגראם. עס איז נישט פערהאן קיין שום רעכט, קיין שום גערעכט פאר יודען אין דייטשלאנד. דער רעכט-אויספיהרער און שופט איבער די יודען אין דייטשלאנד איז יעדער דייטש, וואס טראגט א ברוין העמדעל, און מיט טעראר פּרעסט מען ביי זיי אויס דעקלאראציעס, אז עס געשעהט זיי נישט קיין שום עוולה.

רעד. יוסף העפטמאן איז ארויסגעטראטען מיט א פּראָיעקט צו צוזאמענצורופען דעם 22. מאי א יודישען וועלט-קאנגרעס כדי אויסצוארבעטען די שוץ-מיטלען געגען די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד. ער לייגט אויך פאר אריינצוטראגען דעם ענין אויף דער נאהענטסטער סעסיע פון דעם פעלקער-בונד.

דעפּ. הרב לעווין האט גערעדט וועגען די פערפאלגונגען אויף דער יודישער אמונה.

דער הויפּט-דירעקטאָר פון דער צענטראלע פון די סוחרים-פעראיינען אינזש. מאָרדיצי זידערמאן שטעלט פאר די באיקאט אקציע פון די דייטשע סחורות.

הרב ניימעלד. פּרעזידיום-מיטגליד פון „מזרחי" האט גערעדט וועגען דער הילפס-אקציע פאר די פּליטים פון דייטשלאנד, פארלייגענדיג מ'זאל אדורכפיהרען א געלד-זאמלונג און צו פּראָצענטירען אלע יודישע גמינעס און צו שאפען אן אלוועלטליכען פאנד.

דער געוועז. דעפּ. אדוו. הארטגלאס האט גערעדט וועגען בעזעצען די עמיגראַנטע יודען אין אנדערע לענדער ובפרט אין פאלעסטינא.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפּעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

אלע דאַרפען וויסען!

צום זומער סעזאָן בעקומט איהר

רעשטען

פון די בעסטע קוואליטעטען בילליגער. מאטאשא-ווער און אנדערע נייעסט - מאדערנסטע מוסטערן פון הערען- און דאמען-שטאפען

פאר מענער אויף אנצוגער, אויף פאלטעגס

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערציגט אייך!

פאר דאמען אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען

נור ביי

געדענקט דעם אדרעס

R. SZCZĘŚLIWY

5 נאוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 77 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, שוויגערפאטער, גרויספאטער, ברודער און אנקעל

נ"ע משה זאלצענשטיין

בן ר' דוב ז"ל

(לאנגיעהריגער סוחר און הויזבעזיצער).

די לוי' קומט פאר היינט, מאנטאג, כ"ח ניסן תרצ"ג, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, פאדושעטשנא (יודישע גאס) 9, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אכטונג, ציימונגס-פערשפרייטער

היינט, מאנטאג, דעם 24/4, 7 אָוונד קומט פאר אויף פּאמארסקא 15

אפערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג-אָרדנונג: 1) בעריכט פון דער פסח אקציע; 2) אנ'אקציע וועגען צוריקבעקומען די פּראצענטער פון ראדיא און נייעס; 3) וועגען זיך אויסבעסערן די לאגע; 4) פערשידענעס.

ס'וועט אויך רעדען ה' בארי.

חברים! יעדער פון אייך דארף און מוז קומען, אויב ער וויל עקזיסטירען.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

בעמערקונג: אונזערע מיטגלידער בעקומען יורידישע הילף געגעלינך בחנם. מעדיצינישע הילף פאר א מינימאלען אפצאהל. צו ווענדען זיך אין פאראיין.

סל מלא ברכות ובחוכו ברכת מזל-טוב אנו מביעים ומושרטים לחברנו היקר

מר אברהם גראסמאן

לאריסו עם העלמה

מרת אסתר מיכאל'ן

יהי' רצון שיזהור מזלכם כשמש בצהרים

המבינים: פקידי הפירמע „ווזזקא מאנופאקטורא".

פיעטריקאווער 60. 2121

אנאנסען

אין „נ. פאלקסבלאט" האבען ערפאלג

שייטלען

צו בעקומען

קערש,

סהווערא 15

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פון לונגען- הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 וו.

טיף גערירט פיהלען מיר דעם צער. וואס האט געטראפען אונזער פעטער אבע זילבערבערג, צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין נישט פערגעסענע

פרוי נ"ע

וואס איז איהם אוועקגעריסען געווארען אין בליהענדער עלטער. זייט געטריסט!

אברהם באכמאן און פרוי דאבריש (געב. זילבערבערג) און מומע חי' זילבערבערג.

בריליאנטען, גאלד,

זילבער, פערשיד. ביזשוטעריע, לאמבארד-קוויטעס קויפט און צאהלט די העכסטע פרייזען

Magazyn ujbilerski M. H. LISSAK, Piotrkowska 5

אכטונג, ארבייטסלאזע!

עס ווערט געזוכט ארבייטסלאזע אינטעליגענץ אויף א טעגליכע בעשעפטיגונג. ווענדען זיך זאפארט אויף פלאץ דאמבראָווסקי 4, פראנט פארטער וו. נומער 3 פון 10—2 און פון 4—8 אָוונד. 2106

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד- קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

אייזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

נייע גזירות אויף יודען אין דייטשלאנד

אינסברוק, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

פון דייטשלאנד מעלדעט מען וועגען א נייער גזירה געגען די יודען אין דייטשלאנד:

דער מיניסטאָרען־ראט בעטראכט ערנסט דעם געזעץ־פראָיעקט, אז אין אלע אונטערנעהמונגען און פירמעס זאָלען נישט טאָרען מעהר ארבייטען ווי 3 פראָצענט יודישע ארבייטער און אָנגעשטעלטע.

דאָס וועט זיין די גרעסטע קאטאַסטראָפע פאר די דייטשע יודען.

דער דייטשער מיניסטאָרען־ראט האָט אויך בעשלאָסען היי־יאָהר נישט צו מאטריקולירען קיין יודישע סטודענטען.

דאס אויסערן־מיניסטעריום אין די דרכים פון אינערן־מיניסטעריום

בערלין, 23 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

דאָס אויסערן־מיניסטעריום האָט בעשלאָסען צו דערווייטערן אלע יודען פון די אויסלענדישע דיפלאָמאטישע פאָסטענס.

רעזולטאט פון „הויכער בילדונג"...

בערלין, 23 (יט"א טעלעגראַפיש).

די „דייטשע אַלגעמיינע צייטונג" מעלדעט, אַז דער בייערישער בילדונגס־מיניסטער האָט פאָראָרדענט נישט אָנצונעהמען קיין יודען אין די בייערישע אוניווערזיטעטען.

משוגע־מטורף כי לעולם חסדו!
אדער אידיאטיש־פערדרייט פון נאטעס־גנאדע

בערלין, 23 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

די „פאָסישע צייטונג" מעלדעט, אז אין ברעסלוי האָבען די נאציאָנאל־סאָציאליסטען קאָנפיסקירט אין אלע ביבליאָטעקען און בוכהאַנדלונגען די ביכער פון סטעפאן צווייג, יאקוב וואסערמאן, פויכטוואנגער, טוכאָלסקי, טאָמאס מאן, היינריך מאן א. א.

אויך אין קיעל האָט דער קאמפס־קאָמיטעט קאָנפיסקירט אלע ביכער פון יודישע מחברים,

מ'וועט זיך נעהמען צום „ברידערליין"
ווייל ס'איז עפיס נישט אין ארדענונג אין דעם דייטשען היטלער־רייך...

בערלין, 23. (ספ. טעל.) די אַנטאָגאָניזם צווישען די היטלער־אָווצעס און די דייטש־נאַציאָנאַלע ווערט אַלץ בולטער.

אויף אַ פערזאַמלונג פון דייטש־נאַציאָנאַלע יוריסטען האָט דער פרעזעס פון דער פּאַרלאַמענטאַרישער פראַקציע פון דער הוגענבערג־ריכטונג, דעפ. שמידט, דערקלערט, אַז זיין פאַרטיי מוז כּעדר בלייבען אין דער רעגירונג און מיטאַרבייטען אין איבער דעם ווידערגעבורט פון דעם „פאָטערלאַנד" צוזאַמען מיט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען, בעהמענדיג אָבער אין אַכט איהר פערגאַנגענהייט און טראַדיציעס וועט די דייטש־נאַציאָנאַלע פאַרטיי פאָדערן פאַר זיך גלייכבערעכטיגונג. די דייטש־נאַציאָנאַלע פּאַרטיי — האָט דערקלערט דער ד"ר שמידט — האָט בשותפות מיט'ן שטאַלהעלם געקעמפט געגען דעם מאַרקסיזם, בעת עס איז נאָך נישט געווען דער מין נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען!...

אין דעמזעלבען טאָג. האָט אויף אַ היטלער־מיטינג אין בערלין דער היטלער־דעפּוטאַט שולץ אַ טאַקירט די דייטש־נאַציאָנאַלע דערקלערענדיג, אַז נאָכ'ן דערליידיגען זיך מיט די מאַרקסיסטען איז געקומען די רייה אויף די „ספּעקולאַנטען פון די מלוכה־אַבערגלויבענס" ווי ער האָט כאַראַקטעריזירט די דייטש־נאַציאָנאַלע.

אַריינטרעטענדיג אין דער רעגירונג — האָט דעפּ. שולץ געזאָגט — האָבען מיר נישט געהאַט קיין פרייע הענד, ווייל מיר האָבען מיט זיך מיטגענומען אַ „ברידערליין", מיט וועלכען מיר האָבען איצט טאַקע פערענדיגט... און אויב עס זענען געפאַלען די בערגלער מוזען אויך איינפאַלען די בערג (געמיינט: הוגענבערג)!

הכלל, פון די דאָזיגע רייד איז צו דריגען אַז נאָך דער נאַציאָנאַלער רעוואָלוציע וועט אין די באַ העננסטע וואָכען קומען די נאַציאָנאַל־סאָציאַלע רעוואָלוציע... ווער ווייסט נאָך, צי זי וועט נישט פערשאָטען ווערען פון די איינגעפאַלענע „בערג"?!!

טאָמאָס מאַן אין גלות

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

טאָמאָס מאן, וועלכער וואוינט איצט אין דער שווייץ האָט געזאָגט ארויספאָהרען קיין מאדריד אויף די בעראטונגען פונ'ם ליטעראטור־ און קונסט־קאָמיטעט אונטער דער עגידע פון דעם פעלקער־בונד. דער בעריהמטער שריפטשטעלער האָט זיך געווענדעט צו דער דייטשער אמבאסאדע וועגען פראָלאָנגירען דעם פאס. די אמבאסאדע האָט איהם געהייסען פאָהרען וועגען דעם קיין דייטשלאנד. מאָן איז דערויף נישט איינגעגאנגען, און זיך געווענדעט צום פעלקער־בונד וועגען ארויסגעבען איהם א נאנסען־פאס. געגען דעם האָט אָבער פּראָטעסטירט די שווייצארישע רעגירונג, ווייל זי וויל אויסמיידען א קאָנפליקט מיט דער דייטשער רעגירונג. מאן איז דעריבער געבליבען לחלוטין אָהן דאָקומענטען און ער קאָן זיך נישט ריהרען פון אָרט.

פון דייטשלאנד האָבען זינט היטלערס עליה עמיגרירט אנ'ערך 25 טויזענד פערזאָן, דער עיקר יודען און אינטעלעקטועלע, וואָס האָבען זיך נישט געוואָלט אונטערגעבען דעם היטלער־רעזשים.

צו די לעצטע ווערט אויך צוגערעכענט טאָמאָס מאן.

הערריא איז אנגעקומען קיין אמעריקא

ניו־יאָרק, 23. (ספ. טעל.) זונטאָג 5,46 אינדערפריה איז דאָ אָנגעקומען אויפ'ן דאַמפּער „איל דע פראַנס" הערייאָ, וועלכער האָט אויף דער שיף נאָך געהאַלטען פאַר'ן אַמעריקאַנישען פאָלק אַ רעדע, וועלכע איז טראַנסמיטירט געוואָרען דורך אַלע אַמעריקאַנישע ראַדיאָ־סטאַנציעס.

הערריא האָט דערקלערט, אַז ער איז געקומען, כדי אַרומצורעדען מיט רוזוועלט'ן, ביי דער פולער פרייהייט פון איבערצייגונגען די אַלע פּראָבלעמען, וועלכע קאָנען ברענגען צו דער פערמילדערונג פון דעם אַלוועלטליכען ווירטשאַפטס־קריזיס.

פון ניו־יאָרק איז הערייאָ מיט אַ ספּעציעלען צוג אָפּגעפאָהרען קיין וואַשינגטאָן.

מארשאל פילסודסקי צוריקגעקומען קיין ווארשא

ווארשא, 23 (טעלעפאָניש)

היינט איז צוריקגעקומען פון ווילנע דער מארשאל פילסודסקי מיט זיין פרוי, און דער פרעמיער פריסטאָר מיט'ן מיניסטער בעק.

צוריקקעהר פון די ענגלישע אינזשיניערען קיין לאנדאן

לאָנדאָן, 23 (ספ. טעל.)

היינט זענען דאָ געקומען פון מאָסקווע די פ'משפט'ע ענגלישע אינזשיניערען. אויפ'ן וואָקזאל האָט זיי אָפּגעוואַרט א גרויסער המון, וואָס האָט זיי בעשאָטען מיט בלומען און געזונגען דעם נאציאָנאלען הימן.

דעמאנסטראציעס געגען דייטשע פילמען אין ליאן

פאַריז, 23. (ספ. טעל.) אין איינעם א קינא אין ליאָן האָט מען געמוזט אין מיטען דעמאָנסטרירען אָפּשטעלען א בילד, וואָס האָט געשטאַמט פון דייטשער פּראָדוקציע.

די יורישע צושויער האָבען אָנגעשטעלט אויפ'ן עקראַן עלעקטרישע לאָמפּען, און געפאָדערט, אַז אינ'ם קינא זאָלען געוויזען ווערען פראַנצויזישע פילמען.

ערשט ווען דער קינא־דירעקטאָר האָט געגעבען אַ געהעריגע פערזיכערונג, האָט מען געלאָזט די פאָרשטעלונג דערפיהרען ביז'ן סוף.

פאַריז, 23. (ספ. טעל.) בעת'ן דעמאָנ־סטרירען דאָ אַ דייטש בילד אין אַ קינא איז אויסגעבראָכען א גרויסע דעמאָנסטראַציע געגען דעם אַנטי־סעמיטיזם אין דייטשלאַנד.

די מאַניפעסטאַציע האָט אָנגענומען אַזעלכע דראָהענדע פאָרמען, אַז פּאָליציי האָט געמוזט אינטערווענירען און אַדורכפיהרען אַרעסטען.

„האוואס" איז חוץ מזה מודיע, אַז אין אַ רייה שטעט אויף דער פּראָווינץ זענען פאָרגעקומען פּראָטעסט־מיטינגען.

רעדע פון פרעמיער דאלאדיע

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער דאלאדיע האָט היינט געהאלטען אין אראנזש א גרויסע פאָליטישע רעדע.

ארומרעדענדיג די אלגעמיינע אינטערנאציאָנאלע לאגע, האָט דעלאדיע געזאָגט, אַז די סטאַבּיליזירונג פון די וואַלוטע־פערהעלטענישען אין ענגלאנד אין אמעריקא וועט פערזיכערען א גרעסערען דערפאָלג פאר דער דערוואַרטעטער אלוועלטליכער ווירטשאפטס־קאָנפערענץ.

4-טע קרייז־קאנפערענץ פון רעוויזיאניסטען פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע

לאדז, 24 נעכטען איז פארגעקומען די 4-טע קרייז־קאָנפערענץ פון די רעוויזיאָניסטען פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען 120 דעלעגאטען פון 52 פונקטען פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

געעפענט די קאָנפערענץ האָט אינזש. עלפערין. עס איז געוועהלט געוואָרען א פרעזידיום מיט ה' יונג פון (וויעלון) אלס פאָרזיצענדער.

עס זענען געהאלטען געוואָרען בעגריסונגען פון לאדזער ציוניסטישען קאָמיטעט (ה' יאקאָוויטש,) און פון „מזרחי".

ה' קלינגבייל גיט אָפּ א טעטיגקייטס־און קאסע־בעריכט און שפעטער גיבען אָפּ בעריכטען די דעלעגאטען פון דער פראָווינץ.

עס איז אויך ארויסגעשיקט געוואָרען א בעגריסונגס־דעפעשע פאר ז. זשאבאָטינסקי קיין ווארשאָ.

נאָכמיטאָג זענען געלייענט געוואָרען רעפעראטען פון ד"ר שעכטמאן (ווארשאָ) וועגען דער רעוויזיאָניסטישער לאגע ערב דעם 18-טען ציוניסטישען קאָנגרעס. ה' אייזיק רעמבא (וואַרשאָ) האָט גערעדט וועגען עליה און הכשרה.

שפעטער זענען פארגעקומען דיסקוסיעס און עס איז אָנגענומען א רייה רעזאָלוציעס.

אויספיהרליך — מאָרגען.

„אונזער קאמף פאר'ן יודענשטאָט"
מיטינג אין „הזמיר"

נעכטען אין זאָוונד איז פאָרגעקומען א גרויסער רעוויזיאָניסטישער מיטינג אויף דער איבערדערמאַנטער טעמא אין לאָקאַל פון „הזמיר".

עס האָבען געהאַלטען רעפעראַטען: די ה"ה אינזש. עלפערין, א. רעמבא און ד"ר שעכטמאַן פון וואַרשאַ.

פראטעסט־רעזאלוציע פון קראקעווער יודישע אדוואקאטען געגען דעם בלוטיגען היטלעריזם

אין קראָקע איז דעם 19 ד. ח. פארגעקומען א גרויסע פראָטעסט־פערזאמלונג פון די דאָרטיגע יודישע אדוואָקאטען — געגען די היטלעריסטישע אכזריות'ן.

אלס געסט זענען געווען אָנוועזענד אויפ'ן זאל: דער פרעזעס פון פוילישען אדוואָקאטען־פערבאַנד, ד"ר ראווינסקי. וועלכער איז געקומען אין נאָמען פון פערבאנד, דערנאָך — די אדוואָקאטען גאבריעלסקי און קוויעטשינסקי אין נאָמען פון אדוואָקאטען־ראט, און דעפ. ד"ר באָגדאני.

נאָכ'ן רעפעראט פון ד"ר פישלאָוויטש איז אָנגענומען געוואָרען א שארפע פראָטעסט־רעזאָלוציע, וועלכע פערענדיגט זיך מיט די ווערטער:

— „ווען דערזעלבער שונא, וואָס פערפאָלגט אונזערע ברידער און קלאָגען אין דייטשלאנד, בעדראָהט די גרעניצען און די גאַנצקייט פון אונזער לאנד, שליסען מיר זיך אָן אין דעם מעכטיגען איינהייטליכען ווילען פון גאנץ פוילען געגענצושטעלען זיך די דייטשע פרובען, וועלכע זענען א סכּנה פאר'ן שלום פון דער גאנצער וועלט!"

די רעזאָלוציע איז אָנגענומען געוואָרען מיט א שטורם פון אַפּלאָדיסמענטען.

פשעמישל, 23 (טעלעפאָניש)

היינט איז פאָרגעקומען א פראָטעסט־פערזאמלונג פון פשעמישלער אדוואָקאטען. עס האָבען גערעדט אדוואָקאטען, יודען און אוקראינער. עס איז אָנגענומען געוואָרען אנ'ענערגישע פראָטעסט רעזאָלוציע.

וואס מ'לײַדט אלץ פון די יודען...
פערמשפט א יוד פאר „גרויל־פראפאגאנדע"

קאָסעל, 23 (יט"א טעלעגראָפיש).

דער יוד מאיר בוכדהיים פון פראַנקענבערג, איז פערמשפּט געוואָרען אויף 8 חדשים תפיסה פאר גרויל־פראָפּאַגאנדע.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

בראַנדעזן, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס־איינלאָגען געגען פּיסשמערצען אַלס נאָך גיפּס־אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81

טעאַטער „סקאַלאַ" שרודמיעסקאַ 15

לעצטע 2 געזעגנונגס־פאָרשטעלונגען פון טעאַטער

פעראייניגטע אַקטיאָרן „פּאַקט"

למסונג:

זיגמונט טורקאָוו — אַלעקס שטיין

בעטייליגטע: קלאַראַ סעגאַלאָוויטש. געניאַ שליט. עווא שטאַקפעדער. א. אינוועניטאָוש. כ. נוטמאַן. ד. האַמבורגער. זיגמונט טורקאָוו. אַלעקס שטיין, ד. שערמאַן.

היינט, מאָנטאָג, 9 אווגוסט לעצטע פּאָפּולערע פּאַרשט.

די דאָרפס־יונג

פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 צום לעצטען מאָל

מאָרגען, דינסטאָג, 9 אָווגוסט פרייזען פון 70 גר. ביז 2.20

גרויסער פייערליכער געזעגנונגס־אָוונט

I. די פּוסטע קרעטשמע (3 אַקט) פון פּרץ הירשביין.

II. דער געשריי פון געוויסן (3 אַקט) פון מ. ווערנאַיל

III. אייפערזוכט (5 אַקט) פון אַרציבאַשעוו

IV. גרויסער פייערליכער געזעגנונגס־קאָנצערט

רעציטאַציעס, מאָנאָלאָגען, סצענעס אויסגעפיהרט דורך קלאַראַ סעגאַלאָוויטש, געניאַ שליט, זיגמונט טורקאָוו, אַלעקס שטיין צוזאַמען מיט'ן גאַנצען אַנסאַמבל.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

לאדז, 24 אפריל 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 24 אפריל 1933

צוטרוי צו דער רעפובליק, אבער נישט צום פאשיזם

די איזאלאציע פון היטלעריסטישע דייטשלאנד

ס'הילכט נאך אלץ דער אפקלאנג פון דער גרויסער דייטשער מפלה אויפן אויסלענדישן פראנט וועלכע האט זיך אנגעהויבן מיט דער שוין בעריהמ־טער דעבאטע אין ענגלישן פארלאמענט.

דאס ענגלישע אויסלאנדס־מיניסטעריום האט א רויסגעלאזט א קאמוניקאט אז די ענגלישע רעגירונג האט גענומען צו קענטניש די דייטשע נאטע וועגן דער דעבאטע אין ענגלישן פארלאמענט, אבער קיין תשובה אויף דער נאטע וועט נישט געגעבן ווערן.

אזוי אז די „דייטשע אלגעמיינע צייטונג" מעל־דעט פון א פערטרויאונגספולער היטלעריסטישער קוועלע, אז די היטלער־רעגירונג האט נישט בדעה צו מאכן נאך וועלכע עס איז ערקלערונגען וועגן דער דעבאטע אין ענגלישן פארלאמענט.

דערפאר אבער גיבן א געהעריגע תשובה אויף דער דייטשער פראטעסט־נאטע די ענגלישע צייטונגען. די „טיימס" רופט אן דעם היטלערישן פראטעסט, „אן אבסורד" און שרייבט אז איצט איז אין אלעמען קלאר, אז דייטשלאנד איז נישט פעהיג צו רעגירן איבער זיך.

„דיילי העראלד" שרייבט: „עס איז נישט פער־האן קיין איין מענש, מיט א קלארן שכל, וואס זאל קאנען טראכטען וועגן שטעלען א וועלכע עס איז מינדער־הייט, א יודישע, א פוילישע אדער אנדערע אונטער'ן שטיוועל פון היטלערן, געריבגן אדער כדומה. די דעבאטען אין פארלאמענט זענען געווען פון א סובערענער פערזאמלונג. די מייר־הייט פון אלע אנשטענדיגע מענשן, אהן אונטער־שייד פון פאליטישע פארטייען, איז אזא, אז עס קען נישט געשטעלט ווערן די פראגע וועגן רעוויזיע פון די אפמאכן, כל־זמן עס וועט דויערן דער נאצי־רעזשים".

„סאנדיי רעפערי" שרייבט: „די פארלאמענט־דעבאטע האט קלאר בעוויזן, אז ענגלאנד וועט נישט דערלאזן די רעוויזיע פון דעם שלום־אפמאך כל זמן היטלער וועט זיין ביי דער מאכט".

אפילו די אפען פאשיסטישע איטאליע — איז מה'ז דער ווינער „מארגען" — שטייט פולשטענדיג אויפ'ן זעלבען שטאנדפונקט, וואס די מערב־מלו־כות בנוגע דעם שלום אין איראפע און ספעציעל בנוגע דערהאלטען די נייטראליטעט פון עסטרייך. די אספיראציעס פון געוויסע היטלעריסטישע קרייזען האבען אין רוים בעקומען א טויט־קלאפ. די בעציהונ־גען צווישען איטאליען און דייטשלאנד זענען געווא־רען שטארק אפגעקיהלט. מוסאליני האט געווארענט די דייטשע מיניסטארען פאר'ן אנטי־יודישען באי־קאט.

מוסאליני האט זיך קאטעגאריש ארויסגעזאגט פאר דערהאלטען אין עסטרייך דעם איצטיגען פאליטי־שען קורס און קעגען דעם, אז די היטלעריסטען זא־לען אין עסטרייך איבערנעהמען די מאכט. אין א געשפרעך מיט פאפען האט דער עסטרייכישער קאנצלער אפגעווארפען א גאנצע רייה פאליטישע פאדערונגען, וואס דייטשלאנד האט ארויסגעשטעלט עסטרייך. ער האט אויפמערקזאם געמאכט, אז דייטשלאנד זאל זיך נישט מישען אין די אינערליכע אנגעלעגנהייטען פון עסטרייך, דייטשלאנד האט עס מאל געפאדערט, אז אין עסטרייך זאלען בע־שטימט ווערען נייע וואהלען און מען האט אפילו געדראהט נישט אפיציעל מיט ארייננעמען א רייכס־קאמיסאר.

וועגען דער שטעלונג פון דער פראנצויזישער פרעסע איז שוין נישטא וואס צו רעדען. „עקסעל־סיאר" ווייזט אן אז די איראפעאישע מלוכות קענען זיך נישט פערהאלטען רוהיג לגבי דעם וואס קומט פאר אין דייטשלאנד, דאס בעווייזט אגב אויך די דעבאטע, וואס איז נישט לאנג געווען אין ענגלי־שען פארלאמענט. אין משך פון נישט קיין גאנצע צוויי חדשים, האט דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד [illegible] געמאכט פון אלע מאראלישע פאזיציעס, וועל־כע עס האט זיך געהאט דערווארבען א דאנק דער געשיקטער פאליטיק פון שטרעזעמאנען און ברי־אנען.

היטלער וויל פערדעקען די דייטשע איזאלירונג מיט רעדס כסדר וועגען א פערשטענדיגונג מיט מו־סאליני. אבער די געהיימנישפולקייט, אין וועלכע עס איז געווען איינגעהילט די רייזע פון פאפען און גערינג קיין רוים, ווייזט, אז די דייטשע רעגירונג האט אין דער פראגע מעהר מורא ווי האפענונגען, עס שאפט זיך דער איינדרוק, אז די איניציאטיווע האט מוסאליני און היטלער מוז איהם נאכקומען. אך מוסאליני ווייס גאנץ גוט, אז דער היטלעריס־טישער נאציאנאליזם שטויסט איצט זיך צונויף מיט דער פאשיסטישער עקספאנסיע אויף די זעלבע טע־ריטאריעס אין באלקאן און אין מזרח־איראפע".

„ניו־יארק טיימס" ערקלערט, אז די שטרענגע קריטיק פון סער אסטען טשעמבערלען קעגען דער היטלער־רעגירונג אין ענגלישן פארלאמענט דארף געבען צו פערשטיין די היטלעריסטען, אז זייער אויסלענדישע פאליטיק קען זיי קאסטען צו־טייער.

„די נאציס — שרייבט די צייטונג — האבען שוין געבראכט אן אומגעהייערען שאדען דייטש־לאנד. דער ווערסאילער אפמאך, נישט קוקענדיג אויף געוויסע [illegible], וואס ער האט דורכגע־מאכט פאר דער לעצטער צייט — איז נאך יעדען פאל נישט אין אזא צושטאנד, אז אן איינזייטיגע ערקלערונג פון היטלערן זאל זיין גענוג איהם אפ־צושאפען.

די וועלט גיט זיך אפ א גענויע רעכענונג, צו־[illegible] די ברוטאליטעט פון היטלער'ס אינערלי־כער פאליטיק — וואס עס קען זיין היטלער'ס אויס־לאנדס־פאליטיק אויב ער זאל בעקומען די מעגליכ־קייט צו האנדלען פריי.

„היטלער — שרייבט ווייטער דער „ניו־יארק טיימס" — דארף זיך צואיילען אויסצוקלייבען צווי־שען א פאליטיק פון א בונד מיט איטאליען, וועלכע וועט ברענגען צו א דערנעהנטערונג צווישען פראנק־רייך און ענגלאנד — אדער פארזעצען די פאליטיק פון די פריהערדיגע דייטשע רעגירונגען, וועלכע האבען דורך צוזאמענארבייטען מיט די פעלקער זעהר פיל דערגרייכט.

דייטשלאנד דארף קיין איין מינוט נישט פער־געסען, אז עקאנאמיש איז זי אפהענגיג פון האנדעל מיט אויסלאנד. איהר האנדעלס־קרעדיט קען זיך האלטען בלויז א דאנק דער צוזאמענארבייט מיט אויסלאנד".

א קנאפע טרייסט פאר דער היטלער־הינדענ־בורגישער רעגירונג זענען אויך די ידיעות, וואס קומען אן פון וואשינגטאן וועגען א פארשטעהענדי־גער דערנעהנטערונג צווישען די רעגירונגען פון אמעריקע, ענגלאנד און פראנקרייך, אין דער דאזי־גער ליניע וועט דער פרעזידענט רוזוועלט פיהרען די געשפרעכען מיט'ן ענגלישען פרעמיער מאקדא־נאלד און שפעטער מיט די דעלעגאטען פון פראנק־רייך, דייטשלאנד און יאפאן — האבען זיך נישט געקאנט צופאסען צו דער האמאניע פון דער מא־דערנער דעמאקראטיע. אמעריקע האט טאקע נישט בדעה זיך צו נעהמען פאר'ן געווערער קעגען די מלוכות, וואס שטערען די אינטער־נאציאנאלע צוזא־מענארבייט, אבער א מאראלישער בונד צווישען די דעמאקראטישע הויפט־מלוכות האט די גרעסטע אויס־זיכטען צו צווינגען די אוואנטוריסטישע מלוכות, זיי זאלען זיך אפהאלטען פון נישט בערעכענטע שריט. דייטשלאנד האט אונטער היטלערס ממשלה פערלוירען די סימפאטיע ביי דער וועלט. די וועלט האט געהאט צוטרוי צו דער דייטשער רעפובליק, אבער צום דייטשען פאשיזם בעציהט זי זיך מיט אומ־צוטרוי און חשד. די דייטשע אויטאקראטיע וואס מען האט אין יאהר 1919 אזוי פיינט געהאט אין אמע־ריקע איז היינט ווידער ארויפגעשוואומען אונטער א נייעם מאנטעל און זי בעדראהט די מורא פון פראנקרייך, וועלכע האט, זעהט אויס, גוט געקענט דייטשלאנד און האט געוואוסט אז די דייטשע אויטא־קראטיע איז נאך נישט דערשטיקט אינגאנצען און אז זי וועט ארויסשווימען אלס געפאהר פאר'ן שלום פון איראפע און פון דער וועלט.

א געוויסע צייט האט זיך לעצטענס אמעריקע בעצויגען נישט גאנץ פריינדליך צו פראנקרייך צוליב דעם, וואס פראנקרייך האט נישט בעצאהלט די ראטע דעם 15־טען דעצעמבער פ.י. איצט האלט עס דערביי אז די חובות־פראגע זאל גינסטיג ער־לעדיגט ווערען, און עס וועט ממילא בעזייטיגט ווע־רען די איינציגע מניעה אין דער ענטוויקלונג פון דער אמעריקאניש־פראנצויזישער פריינדשאפט.

דער שטארקסטער ארגומענט וואס האט איבערצייגט אז ענגלאנד, פראנקרייך און אמעריקע מוזען בעז־זייטיגען אלע געגנזייטיגע אומפערשטענדנישען און געהן האנד ביי האנד איז דער נייער קורס אין דייטשלאנד, וואס איז מיטאמאל ארויף אויפן וועג פון בארבאריזם. די דערנעהנטערונג צווישען אמע־ריקע, ענגלאנד און פראנקרייך וועט אינגאנצען איזאלירען דייטשלאנד נישט מיט קיין קריגס־פלאנען נאר מיט אנדערע מיטלען, וואס עס האבען די דאזיגע דריי גרויסע מלוכות, וועלכע זענען די פיהרענדיגע און ווירטשאפטליך מעכטיגסטע אין דער וועלט. די דערנעהנטערונג צווישען אמעריקע, ענג־לאנד און פראנקרייך קאן נישט בלייבען אהן איינ־פלוס אויך אויף דער פאליטיק פון יאפאן. די בע־ציהונגען פון אמעריקע צו ראטענרוסלאנד זענען היינט פריינדליכער ווי ווען עס איז, אויב עס וועט ליקווידירט ווערען דאס אומפערשטענדניש צווישען ענגלאנד און ראטענפערבאנד, וועט זיין אפען דער וועג אז אמעריקע זאל אנערקענען ראטענרוסלאנד.

פערשטייט זיך, אינגאנצען פערלאזען זיך אויף דער אינטערנאציאנאלער דיפלאמאטיע וואלט געווען צו לייכטגלויביג און לייכטזיניג, פונדעסטוועגען מוז מען אנערקענען אז אין זייער מאביאקאלישער גאווה האבען די היטלער־פאליטיקער זיך אבסאלוט זיך נישט אריענטירט אין דער לאגע און זענען איצט געבליבען ווי אפגעשמיסען אין זייער אויסלענדי־שער פאליטיק.

וואס וועט זיין מיט'ן דאלאר?

צי וועט סטאביל פערקלענערט ווערען דער קורס

אינז פארען א דעוואלואציע, צי עס איז נישט פארען א דעוואלואציע פון דאלאר? אזא פראגע שטעלען זיך איצט די עקאנאמיסטען פון דער גאנ־צער וועלט. ווען דאס פערקלענערן פון דאלאר־קורס וואלט געמאכט געווארען צום ערשטען מאל דאס יאהר, דאן וואלט מען לאנג איבער דער פראגע נישט געטראכט, דאן וואלט מען פשוט גע־זאגט, אז דאס רעדוצירען דעם דאלאר אויף 10 פראצענט בעדייט א דעוואלואציע. אבער דאס איצטיגע פאלען קומט שוין פאר צום צווייטען מאל אין יאהר. ערשט מיט א חודש צוריק זענען מיר געווען עדות פון א געוואלדיגען ראן אויף די בענק פון די פעראייניגטע שטאטען. עס האט זיך גערעכט, אז דער ראן וועט נישט נאר צוזעצען דאס גאנצע אמעריקאנישע באנק־וועזען, נאר וועט אויך בעגראבען דעם דאלאר און רואינירען דאס גאנצע ווירטשאפטליכע לעבען. אבער דערווייל איז דער באנק־קריזיס בעהערשט געווארען, דער דאלאר איז צוריקגעקומען צום פאריטעט און דאס ווירטשאפטליכע לעבען פון די פעראייניגטע שטא־טען ווייזט ארויס בלויז קליינע שפורען פון דעם ראן.

צי דארף מען אלזא די איצטיגע פערקלע־נערונג פון דאלאר־קורס בעטראכטען פאר א פעס־טער ערשיינונג? אין איצטיגען מאמענט דארף מען האלטען, אז די פערקלענערונג איז א פאריבער־געהענדע. אבער יעטוועדע ווייל קאן קומען אנ'־ערקלערונג פון רוזוועלט'ן, דעם איינציגען מענש אין די פעראייניגטע שטאטען, וועלכער קאן ביים היינטיגען טאג פאראויסזעהען דעם גורל פון דאלאר.

דאס אידענטיפיצירען דעם פערבאט ארויס־צופיהרען גאלד מיט'ן אפזאגען זיך פון גאלד־סטאנדארט, ווי דאס האט געטון דער פינאנץ־מי־ניסטער וואודין — איז פאלש. מיט א חודש צוריק איז פערבאטען געווארען ארויסצופיהרען גאלד פון די שטאטען און דאך איז דער דאלאר געבליבען א גאלד־וואלוטע. מיט צוויי יאהר צוריק איז אנ'־עהנליכער פערבאט ארויסגעגעבען געווארען אין דייטשלאנד און דאך איז די דייטשע מארק געבלי־בען א גאלד־וואלוטע?

פון איין זייט ערקלערט דער פינאנץ־מיניס־טער וואודין, אז די פערקלענערונג פון דאלאר־קורס איז א ריין אינערליכע פראגע און קאן נישט האבען קיין איינפלוס אויף דער אויסערליכע פא־זיציע פון דער וואשינגטאנער רעגירונג; פון דער אנדערער זייט ערקלערט דער פערטרויאונגס־מאן פון רוזוועלט'ן ראבינזאן, אז דער דאלאר וועט ביסלעכווייז פערקלענערט ווערען אויף 50 פראצ. כדי אויסצוגלייכען די האנדעלס־שאנסען פון די פעראייניגטע שטאטען לגבי אנדערע מלוכות. פרע־זידענט רוזוועלט לייקענט נישט אפ נישט די ערש־טע, נישט די צווייטע ווערסיע. אנ'אפטימיסט קאן גלויבען דער ערקלערונג פון וואודינען, ווער עס איז געשטימט פעסימיסטיש, דער נעהמט ערנסט די דראהונג פון ראבינסאנען. דאכט זיך אבער, אז צום בעסטען וועלען מאכען די, וואס וועלען גלוי־בען בלויז רוזוועלט'ן. אבער ער שווייגט דערווייל.

איין זאך איז זיכער: אויב די פעראייניגטע שטאטען וועלען זיך דעצידירען אויף א דעוואלו־אציע פון דאלאר, כדי אויסצוגלייכען די קאנקו־רענץ־שאנסען, בעזונדערס אין דער בעציהונג צו ענגלאנד און צו יאפאן, וועלכע בעדראהען צו־מייסטענס דעם אמעריקאנער עקספארט, דאן וועט דער דאלאר פאלען בעדייטענד מעהר, ווי אויף 10 פראצ. דאס אויסגלייכען פון דאלאר אויפ'ן פונט שטערלינג וואלט געפאדערט צו פערקלענערן דעם קורס אויף 30 ביז 35 פראצענט און דאס אויסגלייכען דעם דאלאר אויפ'ן יאפאנישען יען פאדערט א פערקלענערונג פון קורס אויף 60 פראצ. אויב ווידער עס האנדעלט זיך וועגען פערקלענערן דעם דאלאר־קורס, כדי לייכטער צו מאכען די אי־נערליכע בעלי־חובות. איז פערשטענדליך, אז א פערקלענערונג אויף 10 פראצ. איז נישט קיין בע־דייטענדע פערלייכטערונג און אויב די רעגירונג וועט זיך ענטשליסען קאליע צו מאכען די וואלו־טע, וועט די פערקלענערונג זיין א בעדייטענד שטארקערע. אין איצטיגען מאמענט וואלט אלזא געווען פריהצייטיג צו בעהויפטען, אז די דעווא־לואציע איז אונפערמיידליך. אזוי ווייזט אויס, אז מען קען אויף דער זאך די איראפעאישע בערזעס, וועלכע נאטירען דעם דאלאר מיט א פערבעסער־טען קורס.

די אינדוסטרי, וואס האט אויפגעלעבט אין דייטשלאנד

מען קויפט פיל פעהנער, האקענקרייצען, פאקעלען און אנדערע „סימבאלען"...

די היטלער־רעגירונג ווייזט אויס, הויבט אן צו פערווירקליכען איהר פלאן פון „סאציאליזם פון בארארבים" לגבי דער גרויסער אינדוסטריע, אין די קאנצערנען, וואו יודען האבען ביז איצט געהאט אן איינפלוס, ווערען ארייגעזעצט היטלעריסטישע קא־מיסארען, וואס דארפען אנפיהרען מיט דער ווירט־שאפט פון די גרויסע אונטערנעהמונגען, עס מער־שטייט זיך אז אין א בעדייטענדער מאס ווערט דאס געטון כדי צו בעפרידיגען די אפעטיטען פון די איי־גענע מענשען, וועלכע אונטערשטיצען דעם רעזשים אויס „ריינעם אידעאליזם" און... שטרעבונג צו פער־דינסטען און פאסטענס. יעדענפאלס קומט פאר אויף דעם געביט א בעדייטענדער ברוך אין ווירטשאפטלי־כען אפאראט און וואו דער רעזשים וועט זיך דא קא־נען אפשטעלען איז שווער צו זאגען, און געמאכט ווערט עס גראד איצט ווען אין עקאנאמישער היני־זיכט איז דייטשלאנד געווארען כמעט אינגאנצען איי־זאלירט פון דער וועלט־ווירטשאפט.

מיר האבען די טעג אנגעוויזען אויף די בעריכ־טען פון די צענטראל־דייטשע האנדעלס־קאמער, אין וועלכע עס איז בעשטעטיגט געווארען דער פאקט פון סיסטעמאטישען פאלען פון דייטשען עקס־פארט. דיזעלבע ערשיינונג ווערט איצט אויך בע־שטעטיגט דורך דער סטאטיסטישער פערוואלטונג. דער אנטייל פון דייטשען עקספארט אין פאריגען יאהר האט אין אלגעמיינעם וועלט־האנדעל בעטראגען 11.1 פראצענט קעגען די 12.4 פראצענט פון יאהר 1931. אין די ערשטע חדשים פון לויפענדען יאהר האט זיך דער עקספארט פון דייטשלאנד נאך מעהר פערקלענערט, און עס אונטערליגט נישט קיין שום צווייפעל, אז אין איצטיגען מאמענט איז פערהאן א שטארקע טענדענץ צו דער ווייטערדיגער פערערגע־רונג פון דייטשען עקספארט־האנדעל. דאס איז א רעזולטאט פון דעם באיקאט פון די דייטשע סחו־רות, וואס טראגט דערווייל בלויז א סטיכישען כא־ראקטער. דערביי דארף מען האבען אין זין, אז אין פיל לענדער איז קיין באיקאט אויף דייטשע סחורות נאך נישט ערקלערט געווארען און אזוי ווי די פאלי־טיק פון היטלער רעזשים האט נישט בדעה ראדי־קאל זיך צו בייטען, וועט זיכער דער באיקאט אנ־נעהמען אנ'ארגאניזירטען אפיציעלען כאראקטער.

דאס הויבט מע זאן צו פערשטיין אויך אין דייטשלאנד. די פרעסע איז דאריט אזוי דערשטיקט, אז אפען און קלאר רעדען וועגען א זאך איז אונ־מעגליך, אבער איינציגע בלעטער בעווייזען דאך אזוי צו דרעהען מיט דער צונג, אז עפעס פערשטעהן קאן מען דאך. די „דייטשע אלגעמיינע צייטונג" דער ארגאן פון די ווירטשאפטליכע ספערען שאצט א שטייגער אויף אזא מין אופן אפ די ענדערונג אין די שטימונגען לגבי דייטשלאנד, וועלכע איז פארגעקומען אין ענגלאנד: „דערנידריגען זיך פאר אויסלאנד איז געמיין, אומפרוכטבאר און געפעהר־ליך, אבער די מלוכה און דאס פאלק, וואס ווילען דעם פונדאמענט פון זייער לעבען, און וואס איז אפהענגיג פון האנדעל מיט דער ברייטער אויסערלי־כער וועלט קאן זיך נישט ערלויבען דעם לוקסוס צו שפיילען אויף אלצדינג וואס געפינט זיך אויסער די גרעניצען פון לאנד.

די צייטונג קומט צום אויספיהר, אז אנטקעגנצו־שטעלען זיך דער אויסלענדישער פראפאגאנדע דארף מען נישט בלויז אויף א דיפלאמאטישען דרך, נאר אלע איינסטאנצען פון לאנד דארפען דערביי געהע־מען אין אכט די אויסערליך־פאליטישע בעדינ־גונגען. די צייטונג בעגנוגענט זיך בלויז מיט אט די קורצע ווערטער און זאגט נישט קאנקרעט אין וואס אייגענטליך דארף בעשטיין די ארבייט פון די „פער־שידענע איינסטאנצען". די שרעק ארייננצופאלען אין פערדאכט ביי די האקענקרייצלער איז אזוי גרויס, אז דאס בלאט האט מורא צו רעדען אפענע דבורים.

יעדענפאלס דארף מען קאנסטאטירען אז סיי די פסיכאלאגישע, סיי די ווירטשאפטליכע לאגע פון דייטשלאנד איז אין איצטיגען מאמענט אויסערגע־וועהנליך געשפאנט, די פרעסע בעמיהט זיך מיט אלע מעגליכקייטען צו שאפען אפטימיסטישע שטימונג. דער גענעראל־לאזונג ווייזט אויס, אין צו בעווייזען אז די ווירטשאפטליכע לאגע אין לאנד איז א גאנץ גינסטיגע.

אויף דעם באדען קומט צו לעכערליכע קוריא־זען. אין דער דע־מאנטער ערנסטער צייטונג איז, א שטייגער אפגעדרוקט א גרויסער ארטיקעל מיט א פעטען קאפ „די אינדוסטריע פון סימבאלען". מיט דער גאנצער ערנסטקייט שרייבט דאס בלאט אז אין דייטשלאנד בעמערקט זיך איצט א הויכע קאניונקטור אויף פערשידענע סימבאל־זאכען.: דאס דייטשע פאלק דעמאנסטרירט די פרייד צוליב'ן זיג פון דער נאציאנאלער רעוואלוציע, איינקויפענדיג פער־שידענע זאכען, וואס האבען דערצו א שייכות. עס בעמערקט זיך א גרויסע אויפלעבונג אויפ'ן געביט „פון נייער אוניפארמירונג, פעהנער, פאקעלען א.א. עהנליכע געגענשטאנדען". דאס ערנסטע בלאט פון דער דייטשער אינדוסטריע שעהמט זיך אפילו נישט צו זאגען, אז די דאזיגע נייע בעוועגונג ברענגט צו אנ'אויפלעבונג אין פיל צווייגען פון דער אינ־דוסטריע. אויף אט אזא „ערנסטער" ווירטשאפטלי־כער טעמע ווערט געשריבען א גאנצער ארטיקעל. מען קאן זיך פארשטעלען ווי רויט עס ווערען די פריהערדיגע רעדאקטארען פון דער ווירטשאפטליכער אפטיילונג פון, דאזיגען בלאט ווען זיי לייענען וואס ס'שרייבן די נייע ווירטשאפטליכע זנאכערס.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאָנטאג
24
כה
ניסן תרצ"ג

אפריל
זון־אויפגאנג 4.22
זון־אונטערגאנג 6.47

דאס יודישע סוחרטום איז פערביטערט

צוליב די רדיפות אויף אונזערע ברידער אין דייטשלאנד און פערפאָלגט

מיט גרויס אויפמערקזאמקייט דעם אויפבליה אין ארץ־ישראל

נעכטיגע יעהרליכע גענעראל־פערזאמלונג איז צענט. סוחרים־פעראיין (פעטריק. 10)

בעכטען איז אין אייגענעם לאָקאַל פאָרגעקומען די אַלגעמיינע יעהרליכע מיטגלידער־פערזאַמלונג פון צענטראַלען סוחרים־פעראיין (פעטריקאָווער 10).

די פערזאַמלונג, צו וועלכער ס'איז געקומען אַ בעדייטענדע צאָהל מיטגלידער, האָט מאָמענטענווייז געטראָגען אַ שטורמישען כאַראַקטער. אויף דער פערזאַמלונג איז אויך געקומען צום אויסדרוק דער שאַרפער פראָטעסט־רוף געגען דעם היטלערישען כוליגאַניזם אין דייטשלאַנד.

די פערזאַמלונג ווערט געעפענט דורך וויצע פרעזעס יאַשינסקי (פרעזעס אינזש. פראשקער איז נישט געווען אַנוועזענד, מחמת ער איז דעליגירט געווען צום אַלפּוילישען צוזאַמענפאָהר פון קהלות און אָרגאַניזאַציעס געגען די יודען־פערפאָלגונגען אין דייטשלאַנד, וואָס איז גראָד נעכטען פאָרגעקומען אין וואַרשאַ).

אַלס פאָרזיצער איז איינשטימיג געוועהלט געוואָרען דיר. אַדאָלף יאַקובאָוויטש. אַסעסאָרען: באַדענשטיין און ראָזענפעלד, סעקרעטאַר ה' כיימאָוויטש.

נאָך דעם פראָטאָקאָל פון דער פערגאַנגענער אַלגעמיינע פערזאַמלונג, גיט דירעקטאָר ה' שוואַרצמאַן אָפּ דעם טעטיגקייטס־בעריכט, פון דעם בעריכט איז צו זעהען, אַז דעם פערגאַנגענעם בעריכט־יאָהר, האָט דער צענטראַלער סוחרים־פעראיין ענטוויקעלט אַ לעבהאַפטע טעטיגקייט, צווישען אַנדערען האָט דער פעראיין אָנגעפיהרט אַ ברייטע אַקציע וועגען מבטל מאַכען דעם פּאַראַגראַף 280 בנוגע דעם צוואַנג־געזעץ וועגען פיהרען האַנדעלס־ביכער. דער פעראיין האָט אין משך פון יאָהר אַדורכגעפיהרט 2500 אינטערווענצען אין די פינאַנץ־אַמטען, פינאַנץ־קאַמער און אין די מיניסטעריומס לטובת די מיטגלידער. דער פעראיין איז פערטרעטען אין אַלע שאַצונגס־קאָמיסיעס, האַנדעלס־קאַמער, האַנדעלס־געריכט. דער פעראיין איז כסדר געשטאַנען אין קאַמף פאַר'ן קיום פון קליינעם און מיטעלען סוחר־שטום. א. ד. גל.

אַרום בעריכט האָט זיך ענטוויקעלט אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע, אין וועלכער ס'האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה: סאַפירשטיין, אַקאַוויע, יאַשונסקי, העלפערין א. אַנד. מאַנכע רעדנער האָבען קריטיקירט די פערוואַלטונג, אַנדערע האָבען זי פערטיידיגט.

דיר. שוואַרצמאַן ענטפערט אָפּ די רעדנער. ער ווייזט אָן, אַז דער פעראיין איז געשטאַנען אויף דער הויך פון זיינע אויפגאַבען — אויב מ'האָט אין לאָדז נישט אויסגעפיהרט קיין פערנעגליכע רעוויזיע ביי סוחרים, איז עס באַ אַ דאַנק די ענערגישע אינטערווענצען פון דער פערוואַלטונג. דאָס אייגענע איז אויך געשעהען מיט דעם אָפּלעגען דאָס געזעץ וועגען צוואַנג בוכפיהרונג.

נאָך וויצע פרעזעס יאַשינסקי בעמט א וואָרט וויצע פרעזעס י. דעגענשטיין, פאָלעמיזירענדיג מיט די פאָררעדנער, ווייזט דער רעדנער אָן אויף די פערדינסטען פון דער ביז איצטיגער פערוואַלטונג — דער צענטער. סוחרים־פעראיין איז א יודישע פלאַצובקע, וועלכע רעפּרעזענטירט דעם יודישען סוחרטום און אַלס אַזעלכער מוז ער פון יודישען סוחרטום אונטערשטיצט ווערען. דער צענטער. סוחרים־פעראיין האָט גענומען די איניציאַטיוו ביים שאַפען דעם פעראייניגטען ווירטשאַפטליכען קאָמיטעט אויף צו פראָטעסטירען געגען די רדיפות אויף אונזערע ברידער אין דייטשלאַנד. י. פרעזעס דעגענשטיין אַפּעלירט אונטערצושטיצען דעם פעראיין.

נאָך דעם ווי ס'רעדען נאָך אייניגע רעדנער גיט דיר. שוואַרצמאַן אָן דעם אַרבייטס־פּלאַן פאַר'ן קומענדיגען יאָהר. צ. א. דעקלערט ער, אַז דאָס יאָהר דאַרף אייגענטליך דער פעראיין פייערען דעם 15 יעהריגען יובילעי פון זיין עקזיסטענץ, צוליב דער קריטישער צייט, וועט די פייערליכקייט אָפּגעלעגט ווערען אויף בעסערע צייטען. די פערוואַלטונג וועט זיך אָבער בעמיהען נאָך מעהר צו פערברייטערען די טעטיגקייט לטובת די מיטגלידער, אָנשטרענגען אַלע מעגליכקייטען און שטעהן אויף דער וואַך און מיט געמיינזאַמע כוחות קעמפען פאַר אַ בעסערען מאָרגען פון דעם אונטערדריקטען פעראוישטען יודישען סוחרטום. דער פעראיין וועט ווי ביז איצט קעמפען פאַר גערעכטע שטייער־אויסמעסטונגען. דער פעראיין איז גרייט מיטצואַרבייטען מיט פאָליטישע אָרגאַניזאַציעס, אויב ס'וועט זיך באַר האַנדלען וועגען דער טובה פון יודישען סוחרטום.

— דער פעראיין — זאָגט ווייטער דיר. שוואַרצמאַן פערפאָלגט מיט דער גרעסטער אויפמערקזאַמקייט דעם אויפבליה אין ארץ־ישראל. דער פעראיין וועט אָרגאַניזירען עקסקורסיעס, כדי זיך צו בעקענען מיט די האַנדעלס־מעגליכקייטען אין ארץ־ישראל א. אז. וו.

נאָכדעם ווי ס'רעדען נאָך די ה"ה: העלפעריו, טוראַבינער און קופערמאַן, לייענט דיר שוואַרצמאַן דעם פראָטאָקאָל פון דער רעוו.־קאָמיסיע וועלכער ווערט איינשטימיג אָנגענומען.

דעם פרעלימינאַר־בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1933 גיט אָן וו. פרעזעס דעגענשטיין. די פּאָזיציעס זענען כמעט די זעלבע ווי דעם פערגאַנגענעם יאָהר, א חוץ די פּאָזיציע „רעפּרעזענטאַנץ־אויסגאַבען", וועלכע איז געהויבען געוואָרען פון 800 זל. אויף העכער 2 טויזענד זל. דער בודזשעט איז פּרעלימינירט אויף א סומע פון 36.700 זל.

מאַנכע רעדנער האָבען טאַקע דערפאַר קריטיקירט די פערוואַלטונג, פאַרוואָס אין בודזשעט איז נישט פאָרגעזעהען צו העכערען די פענסיעס פון פערסאָנאַל, וועלכע זענען לעצטענס שטאַרק רעדוצירט געוואָרען.

דער בודזשעט ווערט אָנגענומען, מיט דער אויסבעסערונג, צו העכערען די פענסיעס לויט מעגליכקייט.

נאָך דעם ווי פרעזעס דעגענשטיין ערקלערט די סבות, פאַרוואָס מ'מוז העכערען די רעפּרעזענטאַנץ־קאָסטען, טרעט מען צו צו די וואַהלען.

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען אריין די ה"ה:

מ. בראָנאָווסקי, י. דעגענשטיין, מ. גאָרדאָן, מ. העלפערין, א. יאַשינסקי, י. מאַרגוליעס, ל. מאַוער, אינזש. נ. פראַשקער, ד. שטאַהל, א. שטיינשניידער, ר. שוויטנאַל. יעקב שטערן. ה. אַקאַוויע, ג. ביסטער, א. בראַמבערג, א. לימאָוויטש, י. פוטערמאַן און י. הירשבערג.

רעוו. קאָמיסיע: ה. שיק, נ. קאַראַטשינסקי, י. זשורקאָווסקי, י. ראָזענבוים און י. גערסאָן.

ס'איז אויך געוועהלט געוואָרען אַ שידס־געריכט־קאָמיסיע פון 36 פּערזאָן, פערטרעטער פון אַלע סעקציעס ביים פעראיין.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט בייגאַכט דיזשורירען: א. דאַנצער זגערזשער 57), וו. גראַשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15), ס. גאַרפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. באַרטאָשעווסקי (פעטריקאָווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 28), א. שימאַנסקי (פשעגדזאַלניאַנאַ 75).

אהן ערשטער קלאס

(2) דער הערשענדער קריזיס האָט זיך אויך בולט אָפּגעשלאָגען אויף די באַהנען, און אין דער לעצטער צייט איז בעמערקט געוואָרען דער פאַקט, אַז עמיצער זאָל קויפען אַ בילעט ערשטע קלאַס, איז אַן ערשיינונג, וואָס מ'קאָן פערנאָטירען איין מאָל אין אַ יובל...

אויב עולם פאָהרט יאָ — איז עס אין דער דריטער קלאַס, עטוואָס אין דער צווייטער, און וואו עס איז דאָ די פערטע קלאַס — פאָהרט מען אין דער פערטער, און מ'פיהלט זיך דאָרט. ווי ביים טאַטען אין ווייַנגאָרטען...

די באַהן־מאַכט, מאַכענדיג איצט אינוועסטיציעס, איז איצט דעריבער מגולגל אין אַ סך פאַלען די 1־טע קלאַס אין דער 2־טער (דער חילוק איז אין דער ברייטקייט פון פלאַץ און אין דער מערב פון דער פלושענער אויסבעטונג), און אויף קורצע שטחים ווערט די 1־טע קלאַס אינגאַנצען סקאַסירט.

אפגעלייגט דעם שטרייק אין דער זייד־אינדוסטריע

(א) שבת אין אָוונט איז אין אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען שליסען אַ קאָלעקטיוון אָפּמאַך אין דער זייד־אינדוסטריע.

עס איז דערגרייכט געוואָרען אַ הסכם, אָבער דאָס אונטערשרייבען דעם אָפּמאַך האָט מען אָפּגעלייגט אויף היינט, בכדי צו בעקימען די בעשטעטיגונג פון די בעדינגונגען פון ביידע צדדים.

מען רעכענט, אַז דער אָפּמאַך וועט אונטערגעשריבען ווערען, און אַזויאַרום וועט אויסגעמיטען ווערען א שטרייק פון 7.500 אַרבייטער.

דער זינדיגער מלמד

דער אורטייל איבער איהם אויך בעשטעטיגט דורכ'ן אפעלאציע־געריכט

(2) בשעתו האָט דאָס לאָדזער קרייז־געריכט פערמשפט דעם 65־יעהריגען מלמד חיים בראַנדשטעטער אויף 2 יאָהר טורמע פאַר אומנאַראַלישע בעציהונגען מיט זיינע 10 תלמידים און 1 תלמידה אין ווישניאָווא־גורא.

דער מלמד האָט אָנגעגעבען אַן אַפּעלאַציע, און צוהערנדיג האָט דאָס אַפּעלאַציע־געריכט בעשטעטיגט דעם אורטייל פונ'ם קרייז־געריכט.

דער רושם צוליב'ן טויט פון ראטמאן ישראל ליכטענשטיין

בעכטען אינדערפריה האָבען זיך איבער די לאָדזער גאַסען בעוויזען קלעפּסידרעס פון לאָדזער קאָמיטעט פון „בונד" וועגען טויט פון ראַטמאַן ישראל ליכטענשטיין. איבעראַל האָבען זיך אַרום די טרויער־אַפישען געזאַמעלט מאַסען מענשען און מיט טרויער אויפגענומען די ידיעה. דאָס גאַנצע אַרבייטער־לאָדז איז איינגעהילט אין טרויער.

שבת בייגאַכט איז אָנגעקומען אַ דעפּעשע פון אַמעריקאַנער קאָנסול צו דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע וועגען אַרויסגעבען אַן ערלויבניש אַריינצופיהרען דעם טויטען קערפּער נאָך לאָדז.

גלייכצייטיג איז אָנגעקומען אַ דעפּעשע פון די אַמעריקאַנער חברים וועגען מאַכען אַלע בעמיהונגען, אַז די ערלויבניש זאָל וואָס גיכער אַרויסגעשיקט ווערען טעלעגראַפיש.

זונטאָג פריה איז נאָך אַן אינטערווענץ פון ראַטמאַן ש. מילמאַן ביים נאַטשעלניק פון דער געזונטהייטס־אָפּטיילונג ביי דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע אַרויסגעשיקט געוואָרען אַ דערלויבניש אַהערצובריינגען דעם ראַטמאַן ליכטענשטיין.

אין משך פון נעכטיגען טאָג זענען פאָרגעקומען טרויער־זיצונגען פון לאָדזער ראַיאָן־קאָמיטעט פון „בונד", פון אַ גאַנצע רייה פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, שול־ און קולטור־אינסטיטוציעס

דער אַרבייטער־רעסטאָראַן איז אַלס צייכען פון טרויער, נעכטען נישט געווען טעטיג.

אין דער מעדעם־ און מיכאַלעוויטש־שול זענען נעכטען נישט פאָרגעקומען די נאָרמאַלע לימודים. פאַר די קינדער איז גערעדט געוואָרען וועגען די גרויסע פערדינסטען פון פערשטאָרבענעם פּיאָנער פון די יודישע פאָלקס־שולען אין לאָדז.

אויך אין די קינדער־היימען א. נ. פון בר. גראָסער אין באַלוט און אין דער קינדער־היים אויף גייערס ראַיאָן איז איבערגעריסען געוואָרען די נאָרמאַלע אַרבייט. פאַר די עלטערען פון די קינדער איז גערעדט געוואָרען וועגען פערשטאָרבענעם.

אין גאָרטען פון דער מיכאַלעוויטש־שול האָבען די קינדער געפלאַנצט אַ בוים צום אָנדענק פון ראַטמאַן ליכטענשטיין.

אויף שבת אין אָוונט איז געווען גערופען אַ פערזאַמלונג פון טעקסטיל־אַרבייטער, אַלס צייכען פון טרויער איז נישט בעהאַנדעלט געוואָרען דער טאָג־אָרדנונג. די טעקסטיל־אַרבייטער האָבען אין טיפען טרויער אויסגעהערט רעדעס וועגען פערשטאָרבענעם פיהרער פון דער לאָדזער יודישער אַרבייטערשאַפט.

אין אַלע אַרבייטער־לאָקאַלען האָבען זיך ספּאָנטאַניש געזאַמעלט ריזיגע מאַסען, איבעראַל זענען פאָרגעקומען פערזאַמלונגען, אויף וועלכע מען האָט גערעדט וועגען פערשטאָרבענעם מוטיגען אַרבייטער קעמפער און לעהרער.

נעכטען בייטאָג זענען פאָרגעקומען טרויער־זיצונגען פון קולטור־אַמט פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, פון די פעראיינס־פערוואַלטונגען און פון אַלע פּראָפעסיאָנעלע־פעראיינען, וועלכע געהערען צום קולטור־אַמט.

טרויער־זיצונגען האָבען אויך אָפּגעהאַלטען די פערוואַלטונגען „קולטור־ליגע", גראָסער־ביבליאָטעק, און פון אַלע אַנדערע שול־ און קולטור־אינסטיטוציעס פון דער [illegible] אַרבייטערשאַפט אין לאָדז.

אומעטום האָט מען גערעדט וועגען דער גרויסער אבידה, וואָס ס'האָט געליטען דאָס יודישע אַרבייטער לאָדז מיט'ן טויט פון זייער טריבון.

נעכטען זענען אָנגעקומען צעהנדליגער טרויער־דעפּעשען צו דער פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם און צום לאָדזער קאָמיטעט פון „בונד".

שבת נאָכמיטאָג איז אויפ'ן באַלקאָן פון אַרבייטער־ווינקעל אַרויסגעהאָנגען געוואָרען די פאָהן פון צ. ק. פון „בונד", וועלכע איז געווען געהילט אין שוואַרצען. די פאָהן האָט נאָך אַ פעראָרדנונג פון דער פּאָליציי געמוזט אַראָפּגענומען ווערען.

דער לאָדזער קאָמיטעט פון „בונד" האָט איבערגעשיקט טעלעפאָניש אַ דאַנק די אַמעריקאַנער חברים פאַר זייערע בעמיהונגען אַרויסצושיקען דעם טויטען קערפּער פון ראַטמאַן ישראל ליכטענשטיין אין זיין היים־שטאָט לאָדז.

* * *

שבת בייטאָג, ווען עס איז אָנגעקומען די ידיעה פון טויט פון ראַטמ. ליכטענשטיין זענען אין „מאָרגענשטערן" איבערגעריסען געוואָרען אַלע איבונגען און ספּאָרט־שפּילען, א פערוואַלטונגס־זיצונג, וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען אין דער אייגענער צייט איז אַלס אויסדרוק פון טרויער איבערגעריסען געוואָרען. דער זאַל איז דעקאָרירט אין שוואַרצען. אויך נעכטען זונטאָג איז קיין שום ספּאָרט־אַרבייט נישט פאָרגעקומען.

אין משך פון דער וואָך וועלען אויף אַלע גימנאַסטישע גרופּען די אינסטרוקטאָרען רעדען וועגען דער פּערזאָן פון פערשטאָרבענעם אַרבייטער־טוער און די גרופּען וועלען אָפּגעבען אכטונג דער אָנדענקען פון ראַטמ. ליכטענשטיין.

ארעסטירט א וועקסעל־אפעריסט

(2) עהערנעכטען איז אַרעסטירט געוואָרען דער דעפּענדענט (פּראַקטיקאַנט) פונ'ם אַדוואָקאַט אַטשפּאַן לוקאַשעוויטש. וועלכער געפינט זיך זייט עטליכע וואָכען אין קאַכאַניבעק, — דער 31־יעהריגער פראַנצישעק האַנקע.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט מען איהם אַרעסטירט און אַריינגעזעצט אין טורמע פאַר וועקסעל־אַפּערטס.

געהיימנישפולער באנדיטען־אנפאל

(2) עהערנעכטען אין אָוונט זענען עטליכע פּערזאָן בעפאַלען אויף פּיוונע גאַס דעם 31־יעהריגען יוזעף מושטאַלסקי (פון פּיוונע 47) און איהם שטאַרק צושטאָכען דאָס פּנים מיט מעסער, צובּרעכענדיג איהם דערביי א קיהנבאַק.

פּאַגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

דאס יודישע לאדז
גרייט זיך צום אַרטיסטישען
קבלת־פּנים
פאַר'ן רעדאַקטאָר פון „יודישען טעאַטער־לעקסיקאָן"
אונזער בן־עיר
זלמן זילבערצווייג
שבת, דעם 29־טען אפּריל ד. י. אין פילהאַרמאָניע
בעזאָרגט אייך שוין מיט בילעטען.
אַ פּראָגראַם פון 50 יאָהר צו געדענקען אויף 50 יאָהר !!!
לייענט מאָרגען דאָס אויספיהרליכע פּראָגראַם.

גראנדיעזער פראטעסט-מיטינג

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, ארדענט איין די היגע ציוניסטישע ארגאניזאציע דאנערשטאג, דעם 27 ה. ח. 8.30 אווענד אין פילהארמאניע-זאל א גרויסע פאלקס-פערזאמלונג געווידמעט די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ד"ר מ. ברוידא, דעפ. ד"ר ראזענבלאט, משה לימאן, דירעקטאר ש. ריגער ד"ר טארטאקאווער א. א.

די ידיעה וועגען דער דאזיגער פראטעסט-פערזאמלונג האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין אלע יודישע קרייזען און עס איז פאראויסצוזעהן, אז דער מיטינג וועט צאהלרייך צעזוכט ווערען.

איינגאנגס-בילעטען זענען שוין צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא, שרודמייסקא 29.

לאדזער שקל-קאמיטעט ענטגילטיג קאנסטיטואירט

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון די פארטרעטער פון די ציוניסטישע גרופירונגען מיט דער בעטייליגונג פונ'ם דעלעגירטען פון צענטראלען שקל-פערבאנד אין ווארשא ד"ר פ. מארקוס.

אויף דער זיצונג האט זיך ענטגילטיג קאנסטיטואירט דער היגער שקל-קאמיטעט אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: ה"ח מ. קארא און זאב ראפאפארט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ל. לעווין און ג. ליכטענשטיין – ציוניסטישער ארבייטס-בלאק (פועלי-ציון, התאחדות), יוסף זאנדער און ד. טארענבערג – זאנדער-פערבאנד פון ציוניסטען-רעוויזיאניסטען. צוויי פלעצער זענען רעזערווירט געווארען פאר די פערטרעטער פון „מזרחי". אין פרעזידיום געהען אריין צו איין פארשטעהער פון יעדער גרופירונג.

דער זיץ-ארט פון שקל קאמיטעט איז אין ציוניסטישען ביורא, שרודמייסקא 29.

עס איז בעשלאסען געווארען זאפארט צוצוטרעטען צו דער היי-יעהריגער שקל-אקציע און צו דעם צוועק ארויסצופאדערן פון ווארשא א גרעסערע צאהל שקלים.

קאנצערט פון „שיר"-כאר ווערט אפגעלייגט

צוליב דער פערקיהלונג פון סאליסט-אבער-קאנטאר פון דער טלאמאצקער סינאגאגע אין ווארשא משה קוסעוויצקי, ווערט דער קאנצערט „יהודה המכבי" אפגעלייגט אויף דינסטאג, דעם 2-טען מאי ד. י.

די בילעטען זענען גילטיג צום צווייטען טערמין.

דאס פראבלעם פון סעזאן-ארבייטען

(2) נעכטען איז אין „פראצא" פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון סעזאנארבייטער, געווידמעט דער פראגע פון אנהויבען די סעזאן-ארבייטען אין לאדז.

די רעזולטאטען פון די ביז-איצטיגע בעמיהונגען האט רעפערירט דער לייטער פון פעראיין, ה' זיבערט, וועלכער האט צ. א. דערקלערט, אז לאדז האט געזאלט בעקומען פון דער רעגירונג א סובסידיום פון קוים 700 טויזענד זלאטעס, וואס דאס וואלט קוים געקלעקט אויף צו בעשעפטיגען אנ'ערך 1500 ארבייטער אין משך פון א שטרענגבערעכענטער צייט, בעת אין די פאריגע יאהרען זענען ביי די סעזאן-ארבייטען געווען בעשעפטיגט אנ'ערך 3,000 ארבייטער.

די פערזאמעלטע האבען בעשלאסען אויפצופאדערן די לייטונג פון פעראיין ווייטער צו קאנטיניואירען די בעמיהונגען וועגען בעקומען א וואס גרעסערען סובסידיום פאר לאדז פון דעם ארבייטס-פאנד, און ווען די בעמיהונגען וועלען נישט האבען די געהעריגע פעולה אין לאדז – צו אינטערווענירען אין ווארשא.

בעת דער דיסקוסיע איז אנגעוויזען געווארען, אז לאדז ווערט, – לויט די אויסרעכענונג פון דער קראנקען-קאסע, – איינצאהלען יעהרליך פאר'ן ארבייטס-פאנד 12,212,000 זלאטעס.

דער שטרייק אין דער פלוש-בראנזשע דויערט

(א) דער שטרייק אין דער פלוש-בראנזשע דויערט. די לעצטע קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאריאט, וואס איז פארגעקומען שבת ביז שפעט ביינאכט האט דערווייל נישט געגעבען קיין פאזיטיווען רעזולטאט, און זי איז איבערגעריסען געווארען, וואהרשיינליך, ביז דינסטאג–מיטוואך.

דער קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר, ה' וואיטקיעוויטש בעמיהט זיך, אז דער סכסוך זאל וואס שנעלער ליקווידירט ווערען, ובפרט דערפאר, וואס די שטרייקענדע ארבייטער אין דער פירמע „טעאדאר פינסטער" פערלאזען שוין נישט זייט 6 טעג דיויענד פון דער פאבריק.

מ'רעכענט, אז די וואך זאל נאך אונטערגעשריבען ווערען א קאלעקטיווער אפמאך.

ס'הויבט זיך שוין ווידער אן

די טרויעריגע סדרה: זונטאג-זעלבסטמארדען

(א) אין דעם נעכטיגען טאג זענען פערנאטירט געווארען 3 פאלען פון זעלבסטמארד-פרובען:

אויף גאפלאנסקא 4 האט אויסגעטרונקען יאדינע דער 43-יאהריגער אנטאני פעלישיאק.

אויף לימאנאווסקיעגא 42 האט איינגענומען סם די 52-יאהריגע מאריא אנטשאק.

אויף וואפיענא 9 האט זיך אין א קלאזעט אויפגעהאנגען דער 34-יאהריגער וואצלאוו פאקאווסקי (פון אפענצא 11).

אין די אלע דריי פאלען האט אינטערווענירט פאגאטאוויע.

די סיבה פון די זעלבסטמארד-פרובען איז איינע און דיזעלבע – ארבייטסלאזיגקייט און שווערע נויט.

מאלווינא סיערעצקא-אוגער שפילט

איז גאלדפאדענס „באבע יאכנע" אויף זילבערצווייגס קבלת-פנים

די בעליבטע כאראקטער-קינסטלערין מאלווינא סיעראצקא-אוגער האט אנגענומען די איינלאדונג צו בעטייליגען זיך אין דער אויפיהרונג פון אברהם גאלדפאדענס „באבע יאכנע", וואס ווערט געשפילט שבת אווענד אין פילהארמאניע אויפ'ן קבלת-פנים פאר זלמן זילבערצווייג.

מאדאם סיעראצקא איז שוין יאהרען לאנג נישט אויפגעטרעטען אויף דער ביהנע. זי איז אין לאדז געווען א ליבלינג און מען דארף דערוואר-טען, אז איהרע אומצאהליגע פריינד וועלען קומען זי זעהען שפילען דאס איינציגע מאל.

ווי בעקאנט איז די „באבע יאכנע" נאר איינע פון די פיל גאלדפאדען-פיעסען, וואס וועלען געשפילט ווערען שבת אווענד אין פילהארמאניע.

עס איז אויך שוין בעקאנט געווארען, אז די פאפורי פון די גאלדפאדען-אפערעטע', וואס א פערגרעסערטער ארקעסטער וועט שפילען אויף דער ביהנע, ווערט אראנזשירט פון דור בייגעלמאן און שלמה פריזאמענט. דער פאפורי נעמט ארום 10 גאלדפאדען-אפערעטען און וועט געשפילט ווערען אונטערן נאמען „גאלדפאדען – כל בו".

מארגען וועלען אנגעגעבען ווערען די נעמען פון די אנדערע געסט, וועלכע וועלען זיך בעטייליגען אין זילבערצווייגס קבלת-פנים.

טעאטער „פילהארמאניע"
ארט. לייטונג: משה ליפמאן
לעצטע געזעגנונגס-גאסטשפילען פון
גיזי היידען
און ישלמה פריזאמענט
היינט, מאנטאג, 9 אווענט
גרויסע פאפול. פארשטעלונג
פרייזען פון 49 גר. ביז 1.70
צום לעצטען מאל די שטארק-אויסגעצייכנעטע קאמישע אפערעטע
א מויד א מזיק
בעמ.: ביז פרייטאג, 28 ווערט נישט געשפילט.

א קאזאצקע אוואנטורע אין לאדז

מען האט זיך נאר לייטיש צוקיילט און צובייל

(2) עהערנעכטען אין אווענד האט דער סטרוזש פון ליפאווא 61, דער 30-יעהריגער וואוושיניעץ קאזאק געמאכט א „ביבקע" אין זיין שטיבעל פאר זיינע ידידים פון ווייבליכען און מענליכען געשלעכט.

משמעות, אז די סעודה האט זיך גאר וואזשנע איינגעגעבען, ווארום פארטאג, 4 א זייגער זענען די לאקאטארען פונ'ם הויז פלוצים איבערגעוועקט געווארען פון טיפען שלאף דורך די ווילדע געשרייען, וואס האבען זיך געטראגען פון קאזאק'ס שטיבעל.

עולם איז אהין אריינגעלאפען, און מ'האט קוים פונאנדערגענומען די שיכורים, פון וועלכע עס האט געיושעט בלוט, און מ'האט צו זיי ארויסגערופען פאגאטאוויע.

פון דער סעודה זענען ארויס מיט געשפאלטענע קעפ: דער בעל שמחה, קאזאק גופא און זיינע 2 חברים.

לעצטע טעג פון איינשרייבונגען

אויף דער 3-טער ארץ-ישראל עקסקורסיע פון דער ציונ. ארגאניזאציע

צוליב דער קורצער צייט, וואס איז נאך געבליבען צום אבפאהר פון דער 3-טער ארץ-ישראל עקסקורסיע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, איז בעשלאסען געווארען צו שליסען ענטגילטיג די טוריסטען-ליסטע דינסטאג, דעם 25 ה. ח. נאר ביז דעם טערמין וועלען אנגענומען ווערען איינשרייבונגען אויף דער דאזיגער טוריסטען-רייזע.

דער אבפאהר פון דער גרופע קומט פאר דעם 9-טען מאי דורך פאריז, מארסעל, אלעקסאנדריען און צוריק דורך חיפה, טריעסט וועני-דיג א. א. וו.

איינשרייבונגען נעמט אן דאס ציוניסטישע ביורא, שרודמייסקא 29.

ר. אייזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(147

– וואס איז דאס, האט דער בעאמטער נאכאמאל געפרעגט, אנווייזענדיג אויף דער מענשליכער האנד, וועלכע האט אויסגעזעהען ווי געמאכט פון וואקס.

– איך ווייס נישט פון וואס צו זאגען, האב איך געענטפערט, נאך נישט קענענדיג קומען צו זיך פון גרויס איבערראשונג...

ביאלאפאלסקי האט ווייטער געלייענט, אבער איצט זענען שוין בעקומען זאכען, וועלכע ער האט שוין לאנג געוואוסט, וועגען דעם, ווי אזוי מ'האט קריינינען געברענגט קיין לאדז, ווי אזוי די אויספארשונג איז געפיהרט געווארען, דער אויספארשונגס-ריכטער איז שוין געווען מיד, איצט האט ער גארנישט געוואוסט. ער איז דאך געווען זיכער, אז דאס וואס ער האט געלייענט אין דעם טאג-בוך האט געשטימט מיט דער ווירקליכקייט, איצט איז פאר ביאלאפאלסקי'ן נישט געווען פערשטענדליך, צי קריינין איז דעם מארד ווירקליך בעגאנגען, אדער נישט? און אויב יא, ווער האט אפגעהאקט די האנד פון דער ערמארדעטער און אריינגעלעגט אין דער וואליזע פון קריינינען, דער שרייבער פון טאג-בוך איז שוין געווען טויט און פון איהם האט מען זיך שוין גארנישט געקענט דערוויסען און ביאלאפאלסקי האט נישט בעזעהען מעהר קיין מעגליכקייט זיך צו דערוויסען דעם אמת, אלע פעדים האבען זיך מיט דעם דאזיגען טייל אין טאג-בוך איבערגעריסען. פון איין זאך איז ער געווען צופרידען, וואס ער וועט זיך קענען אין דער פאליציי אויפווייזען מיט'ן ענטדעקען דעם מערדער פון נאסטיא מאשקאוויטש, אבער כדי דאס צו בעווייזען וועט ער דאך מוזען צושטעלען דאס טאג-בוך און פון דארט ווערט דער ענין מעהר פערנעבעלט. די איינציגע האפנונג, וואס ביאלאפאלסקי האט געהאט איז געווען די באראנין גוטאר.

– ס'איז נישט פערהאן קיין איין זאך, האט דער ריכטער צו זיך אליין גערעדט, וואס זי זאל נישט וויסען, אויב זי האט מיך געהייסען אדורכפיהרען די רעוויזיע, האט זי שוין פריהער-אויס געוואוסט, אז איך וועל דארט געפונען דאס טאג-בוך און פון דארט וועל איך זיך דערוויסען פיל אינטערעסאנטע זאכען, א-ביסגענס האט זי דאך מיר אמאל בפירוש צוגעזאגט, אז זי וועט מיר איבערגעבען אין דער האנד אריין דעם מערדער פון נאסטיא מאשקאוויטש, זי האט נישט גערעדט גלאט אין דער וועלט אריין, זי האט זיכער געוואוסט וועגען קאנקרעטע זאכען.

ביאלאפאלסקי האט געפיהלט א בעדערפעניש זיך צו זעהען מיט דער באראנין, וועלכע האט זיכער מיט גרויס נייגיריגקייט געווארט אויפ'ן רעזולטאט וואס די רעוויזיע ביים זעלבסטמערדער האט געבראכט. ביאלאפאלסקי א מידער פון דעם וואס ער האט איבערגעלעבט די לעצטע שעהן איז אוועק אויפ'ן ארט, וועלכעס די באראנען האט איהם אנגעוויזען, אז דארט קען מען טרעפען ער האט נישט געדארפט לאנג זוכען און באלד דערזעהען די באראנין, וועלכע האט איהם דאסמאל פיל העפליכער אויפגענומען ווי שטענדיג.

— זעהט אויס, אז איהר זענט שוין פערטיג מיט אייער ארבייט, האט די באראנין געשמייכעלט, ווען איהר קענט זיך שוין ערלויבען צו קומען צו מיר.

– ליידער נאך נישט, צוליב דעם טאקע בין איך געקומען צו אייך.

– דערצעהלט מיר נאר וועגען די רעזולטאטען פון דער רעוויזיע, צי האב איך אייך נישט געמאכט אומזיסטע ארבייט.

– ניין, דאס וויל איך נישט זאגען. איך האב געפינען זעהר וויכטיגע מאטעריאלען, אבער ליידער נאר האלבע, די אנדערע העלפט וויל איך פון אייך.

– פון מיר? וואס האב איך פאר א שייכות מיט דעם אלעם?

– ווען איך וואלט דאס געווען וויסען, וואלט איך שוין דעמאלס אלץ געוואוסט.

– אבער שפאסט נישט מיט מיר, האט די באראנין געזאגט, און דערצעהלט מיר גענוי אלץ וואס איהר האט דארט געפונען און וואס האט אייך געקענט אינטערעסירען.

ביאלאפאלסקי האט מיט דער גאנצער [illegible]ליכער פינקטליכקייט דערצעהלט וועגען דעם געפונענעם טאג-בוך און וועגען אלעם וואס ער האט דארט ארויסגעלייענט.

– און איצט שטעה איך נאך פאר א גרעסער רעטעניש ווי פריהער האט ביאלאפאלסקי פערענדיגט די דערצעהלונג, דער ענין איז נאך איצט מעהר פערוויקעלט געווארען ווי פריהער, איך קען מיר איצט גארנישט קיין עצה געבען, אהן אייער מיטהילף נאר איך זאג בכלל אפ עפיס ווייטער צו פערשטעהען און עפיס אין דער היניזיכט פארצונעהמען.

– איהר שמייכעלט מיך, הער אויספארשונגס ריכטער צו בעזונדערס וויכטיגע ענינים, איך קען נישט קיין שום איבערמענש, איך טראכט נאר לאגיש און מאכען דערפון די געהעריגע אויספיהרונגען...

– און וואס פאר א אויספיהרונגען מאכט איהר פון דעם, וואס איך האב אייך דערצעהלט

– נאר די, אז קריינין האט נישט ערמארדעט נאסטיא מאשקאוויטש

– גאר אזוי, נאר ווער? ווער איז דער מערדער?

– דאס דארף מען אויסזוכען, דאס דארף מען וויסען, דאס דארף מען געפינען.

– איך האב אייך שוין געזאגט, האט ביאלאפאלסקי זיך אנגעכאפט פאר'ן קאפ, דאס איך זאג זיך אפ ווייטער עפיס צו פערשטעהען און ווייטער עפעס צו טון אין דעם ענין, וואלט קריינין געלעבט, איז נאך מעגליך געווען ווייטער צו שפינען דעם פאדעם און עפעס אויסצוגעפינען, אבער איצט...

– אפשר וועט איהר דאך פרובען, איך וואלט אייך אין דער הינזיכט עפעס צוגעהאלפען.

– מיט אייער הילף האף איך נאך פיל אויפצוטון, אהן איהם זאג איך זיך אפ פון אלעם.

– און אזוי זיצט אנ'אויספארשונגס-ריכטער ספעציעל וויכטיגע ענינים?

– איהר לאכט אויס מיר, מאדאם באראנין! איהר דארפט דאס נישט טון, בשום אופן נישט.

– איך האב מיין טאקטיק, ביי וועלכער איך האלט זיך און וועלכע האט נאך מיך ביז איצט נישט אפגע'ארט און ביי דער דאזיגער טאקטיק וועל איך [illegible] ווייטער האלטען.

(פארטזעצונג קומט).

ספארט-בעוועגונג

די אלימפיאדע אין בערלין טאר נישט פארקומען

אויב דארט וועלען ווייטער דויערען די רדיפות אויף יודען

די גאנצע פרעסע איז ארומגעגאנגען פאלגענדע ידיעה:

דער פרעזידענט פון אמעריקאנער אלימפישען קאמיטעט, עווערי בראנדייזש האט מיטגעטיילט דעם אלימפישען קאמיטעט אין דייטשלאנד, אז דער אמעריקאנער ספארט וועט זיין געגען אפהאלטען, ווי עס איז בעשטימט געווארען די אלימפישע שפילען פון 1936 אין דייטשלאנד, אויב אין דעם לאנד וועלען נישט אויפהערען די רדיפות אויף יודען".

די דאזיגע ידיעה איז נישט אויסגעוויגען פון פינגער, ווייל ווי מיר הערויסען זיך, וועט טאקע הערזעלבער עווערי בראנדייזש אויף דער סעסיע פון אינטערנאציאנאלען אלימפישען קאמיטעט. וואס וועט פארקומען אין חודש יוני אריינטראגען א מאטיווירטען פארשלאג וועגען אפרופען די אלימפיאדע פון בערלין און דער דאזיגער פארשלאג האט שוין די צושטימונג פון איינעגע לענדער.

דאס איבערגעבען דייטשלאנד דאס ארגאניזירען די אלימפיאדע אין יאהר 1936 איז געווען א בעוונדער כבוד פאר דייטשלאנד און א בעווייז, אז די אלוועלטליכער ספארט-בעוועגונג וויל זיך נישט אריינלאזען אין קיין שום פאליטישע חקירות ווי מיטוט דאס אויף פאליטישע און דיפלאמאטישע פערזאמלונגען.

די ספארט-אידעע באווייזט אויף דער פערברידערונג פון ראסען, פעלקער, נאציעס און לענדער און דעריבער איז דער אלימפישער קאמיטעט געקומען צו דער איבערצייגונג אז כדי צו דערווייזען אז דייטשלאנד איז אין דער ספארט-בעוועגונג פולשטענדיג גלייכבערעכטיגט דארף מען אין דייטשלאנד איינארדנען די נאהענטסטע אלימפיאדע.

האט זיך אבער אנגעהויבען דער היטלערישער שדים-טאנץ, וועלכער שפעט אפ פון יעדען געדאנק פון מענשליכער פערברידערונג און פערשפרייט שנאה און האס פון מענש צו מענש און פון פאלק צו פאלק. די גאנצע דייטשע ספארט-בעוועגונג (א חוץ אין א געוויסער מאס די ארבייטער-בעוועגונג) האט זיך גלייך אנגעשלאסען אין דער היטלערישער באנדע און מאכט מיט דעם גאנצען העסליכען שפיל. אלע ספארט-פערבאנדען אין דייטשלאנד האבען אין זייערע סטאטוטען איינגענומען דעם „אריער-פונקט" וועלכער הייסט ארויסווארפען די יודישע מיטגלי-דער פון די פערבאנדען אפילו אזעלכע וואס זענען שוין נישט קיין יודען אין צווייטען דור. אין די דייטשע ספארט-ארגאנען ווערט דער דאזיגער „אריער פונקט" עפענטליך פראפאגאנדירט, דער דייטשער צענטראלער „מכבי"-פערבאנד האט געמוזט ענטלויפען פון דייטשלאנד. אלע וויסען דעם סקאנדאל מיט'ן טעניס-מייסטער פרען, די מיטגליעדער פון די ספארט פערבאנדען געהערען גלייכצייטיג צו די היטלערישע שטורם-אפטיילונגען וואס האבען אויפן געוויסען אזוי פיל אומשולדיג אומגעקומענע און אזוי פיל רואינירטע עקזיסטענצען.

און נאך, דעם אלעמען האבען נאך די דייטשע ספארט-פערבאנדען געהאט די אונגעהויערער חוצפה זיך צו ווענדען צו די אינטערנאציאנאלע פערבאנדען אז די לעצטע זאל אפלייקענען אלע שרעקליכע און מוראדיגע ידיעות וואס קומען פון דייטשלאנד. פערשטעהט זיך, אז די אינטערנאציאנאלע פערבאנדען האבען דאס נישט געטון, ווייל זיי האבען זיך, אזוי גוט ווי אלע, באלד געכאפט וואס פארא ווערט עס האבען די היטלערישע הכחשות.

איינעגע אלימפישע קאמיטעטען האבען זיך איצט ארומגעזעהען אז ס'וואלט געווען א פערשווער-כונג פאר'ן נאמען אלימפיאדע ווען זי זאל פארקומען ביי די איצטיגע פערהעלטנישען אין דייטשלאנד. מ'וועט מיינען אז ס'איז נאך גענוג צייט וועגען דעם צו רעדען, ווייל די אלימפיאדע קומט דאך ערשט פאר אין יאהר 1936, ס'איז אבער א טעות אזוי צו מיינען. די הכנות צו דער אלימפיאדע זענען אונגעהויער פינקטליכע און לאנג-דויערענדע, זיי טארען באלד נישט געמאכט ווערען פאר בערלין, כדי נישט אריינצוברענגען אין דער ספארט-בעוועגונג די דער-נערוויר'ונג.

די יודישע ספארט-פעראיינען אין דער גאנצער וועלט די יודישע ספארט-טוער, די אנגעזעהענע יודישע ספארטלער דארפען אונטערכאפען די לאזונג. שוין בעשטימען אנ'אנדער ארט פאר דער אלימפיאדע אין יאהר 1936, מיטאר נישט פערטאכליעווען די אידעע, אויף וועלכער ס'איז ביז איצט באמת געקומען בהדרגה די אינטערנאציאנאלע פערשטענדי-גונג.

S.

מייסטערשאפט פון „א"-קלאס אין לאדז

הכח — וו.ק.ס. 0:0

שבת איז פארגעקומען דער מייסטערשאפטס-מעטש אין „א"-קלאס צווישען וו.ק.ס. און "הכח".

די יודישע מאנשאפט איז ארויסגעטרעטען אויף פאלגענדען צוזאמענשטעל: ראפאפארט, באלזאם, זאקליקאווסקי, ציגלער, קאהאן, קאפלאוויטש, קרייצער, סעגאל, עהרענבערג, פרעסער, יאסקאר-וויטש. דער רעמי-רעזולטאט ענטשפרעכט נישט דעם פערלויף פון מעטש, ווייל די מיליטער-מאנשאפט האט געהאט די גאנצע צייט אנ'איבערגעוויכט און האט פערדינט אויף א זיג. און אויב „הכח" איז גע-לונגען ארויסצוגעהען פון מעטש נישט בעזיגט, האט זי דאס צו פערדאנקען נאר ראפאפארטען וועלכער האט געארבייט אויף אלע כלים. ראפאפארט האט באכאמאל בעוויזען אז ער איז א פוסבאל-טאלענט אויף וועלכען מ'קען זיך פולשטענדיג פער-לאזען.

וו.ק.ס. האט אויסגעהמסוויז גוט געשפילט, און אויב דאס זאל ווייטער אזוי געהען וועט די מיליטערישע מאנשאפט זיין א האריטע מאנשאפט אין דער „א"-קלאס.

די יודישע מאנשאפט האט געשפילט שוואך. עהרענבערג און פרעסער האבען געהאט א שוואכען טאג. דאגעגען האט דאסמאל זעהר גוט געשפילט סעגאל, באלזאם, קאהאן און אויך ציגלער.

דער מעטש האט די גאנצע צייט געהאלטען די צושויער אין שפאנונג צוליב די פיל זעהר איגטערעסאנטע מאמענטען. קיין טויער האט אבער קיינער פון די מאנשאפטען נישט געקענט דערגרייכען.

ריכטער — ה' פיאטראווסקי.

טוריסטען — ל.ט.ס.ג. 0:1

ס.ק.ס. — ווידזעוו 1:1

ל.ק.ס. I — ווימא 0:3

פעלד-לויף פאר פרויען וועגען מייסטערשאפט פון פוילען

נעכטען איז אין וועלהעל נעבען דעם סטאדיאן פון ל.ק.ס. פארגעקומען דער פעלד-לויף פאר פרוי-עען וועגען דער מייסטערשאפט פון פוילען, צום סטארט האבען זיך געשטעלט 14 ספארטלערינס פון פינף קרייזען. דער שטח האט בעטראפען 1000 מעטער. אלס ערשטע איז געקומען נאוואצקא (א.ז.ס. ווארשא 3 מינוט 5,6 סעק. 2) שווידערסקא (א.ז.ס. פויזען 3 מינוט 8.7 סעק.)

ערעפנונג פון ציקליסטען-סעזאן אין לאדז

וואלד-לויף אויף א שטח פון 35 קילאמעטער

אין צוזאמענהאנג מיט דער עפענונג פון ציקליסטען-סעזאן אין לאדז, האט ל.ק.ס. נעכטען איינגעארדענט א וואלד-גע'ג אויף א שטח פון 35 קילאמעטער צום סטארט האבען זיך געשטעלט 46 ציקליסטען, געענדיגט דעם געיעג האבען 34, אלס ערשטער איז אנגעקומען קעלבאסא (א.ק.ס.) ווארשא), 2) קאלאדזשעיסקי (רעמורסא—לאדז), 3) בריטאס (א.ק.ס. ווארשא) 4) וויעסלאוו (ביעג לאדז).

האפשביידער האט זיך אינגאנצען ארויסגעצויגען פון געיעג. שמידט איז געווען דער ניינטער, אדארטוס האט פערנומען דאס 14-טע ארט.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון פעראיין פון ספארט-זשורנאליסטען

שבת איז אין לאקאל פון יודישען מאטאציקליסטען-פעראיין פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון פעראיין פון די ספארט-זשורנאליסטען, נאכ'ן אנגעהמען דעם בעריכט פון דער פערוואלטונג איז אויסגעוועהלט געווארען פאלגענדע נייע פערוואלטונג. פרעזעס רעד. קאשעלסקי, דאן פארוטשניק וואסקאוויטש, סט. קאלושינער און רייטער. אין דער רעוויזיר-קאמיסיע און חברים-געריכט ה' גרינבערג און לישינסקי.

רינג-קאמף-טורניר

ווארשא — לאדז

זונטאג וועט פארקומען א צווישען-שטעטישער מעטש און רינג-קאמף צווישען דער רעפרעזענטאנץ פון לאדז מיט דער רעפרעזענטאנץ פון ווארשא.

נעכטינע ליגע-מעטשען

ל.ס.ס. — ווארשאוויאנקא 0:0

ווארטא — גארבארניא 0:1

דער מעטש לעגיא—טשארני איז אפגערופען געווארען צוליב דעם שניי וואס איז אויסגעפאלען אין לעמבערג.

פאגאן — 22 פולק 2:3

רוך — וויסלא 0:1

פוילישע טעניס-רעפרעזענטאנץ צום מעטש מיט האלאנד

וועגען דייוויס-קופ

ס'איז שוין צונויפגעשטעלט געווארען די פוילישע טעניס-רעפרעזענטאנץ צום מעטש מיט האלאנד וועגען דייוויס-קופ, די רעפרעזענטאנץ בעשטעהט פון טלאטשינסקי, הערקא, וויטמאן און הער-מינסקי.

געמיינהייט פון דייטשען טעניס-פערבאנד

דער דייטשער טעניס-פערבאנד האט געמאלדען אפיציעל, אז ביים צוזאמענשטעלען די דייטשע טעניס-רעפרעזענטאנץ צו די מעטשען וועגען דייוויס-קופ וועט דער בעסטער דייטשער טעניס-שפילער דאניעל פרען, נישט גענומען ווערען אין אכט ווייל ער איז א יוד.

מייסטערשאפט פון „ב"-קלאס אין לאדזער קרייז

שטערן — טור 2:2

דער ערשטער ארויסטריט אין „ב"-קלאס פון דער יודישער ארבייטער-מאנשאפט איז אויסגעפאלען זעהר גוט, הגם אין איהר ערשטען ארויסטריט האט זי אנגעטראפען אויף דעם הארטען פוילישען ארבייטער-קלוב „טור". האט זי אבער ארויסגעוויזען א הויכער קלאס און האט אין אלע פונקטען איבער-געשטיגען איהר שטארקען געגנער. בעזונדערס האט דאס מאל גוט פונקציאנירט דער אנגריף פון דער יודישער מאנשאפט, נאר זי האט אפטמאל מער-סען אין שיסען אויפ'ן טויער, כאטש אין פעלד האט זי איניצירט זעהר פיל עפעקטפולע אקציעס.

אין דער ערשטער העלפט פון שפילען, איז דאס שפילען א גלייכעס, כאטש „טור" שפילט מיטן ווינט. דאס ערשטע טויער שיסט די יודישע מאנשאפט שוין אין דער צענטער מינוט פון א שטראף-שטויס דורך לובלינסקי פאר א ברוטאלען „פאול" פון „טור'ס" פערטיידיגער. אין איניגע מינוט שפעטער דיקטירט דער ריכטער א שטראף-שטויס צו דער יודישער מאנשאפט. פאר א צווייפעלהאפטען [האנד", פון וועלכען „טור" גלייכט אויס דעם רעזולטאט. נאך פאר דער העלפט נוצט געשיקט אויס די פוילישע מאנשאפט א צופעליגען פעהלער פון „שטערן" פערטיידיגער מאלטשער און שלעצאק שיסט דאס צווייטע טויער פאר „טור".

אין דער צווייטער העלפט פון מעטש, הויבט די יודישע מאנשאפט אן דאס שפילען מיט א שטארקען אנגריף אויפ'ן געגנער'ס טויער און לאזען נישט ארויס די איניציאטיוו אויף קיין איין מאמענט פון די פיל סיטואציעס נוצט אויס רושאוויקוויאט 1 איין אנגריף, וועלכער ברענגט דאס אויסגלייכענדע טויער פאר „שטערן". נישט קוקענדיג אויף דער ווייטערער שטארקער איבערמאכט פון „שטערן" ווערט שוין דער רעזולטאט ביז צום סוף נישט געענדערט.

ריכטער ה' יענדראשטשאק האט צו ווייניג רעאגירט אויפ'ן ברוטאלען שפילען פון „טורס" שפילער הגם עטליכע פון די האבען ספעציעל געצילט אויף די ביינער פון די יודישע שפילער.

י.ק.פ. — זעדנאטשאנע 0:2

זיכערער נצחון פון דער שטארקער „י.ק.פ." אין דער מייסטערשאפט איבער „זיעדנאטשאנע".

זגערזש.

הוראגאן — סאקאל 1:2

אונדערוואַרטעטער זיג פון דער לאדזער מאנשאפט אויפ'ן זגערזשער בארען איבערן שטארקען „סאקאל" וואס בעווייזט אז „הוראגאן" וועט היי-יאהר שפילען א גרויסע ראל אין דער מייסטערשאפט פון „ב"-קלאס.

ראיאן-קאנפערענץ פון די „שטערן" אין לאדזער-קרייז

דעם פערגאנגענעם שבת איז אין לאדז פארגעקומען א ראיאן-קאנפערענץ פון די „שטערן" אין לאדזער קרייז, די קאנפערענץ איז געשטאנען אונטערן צייכען פון לאנדעס-צוזאמענפליה, וואס דארף פארקומען היי-יאהר שבועות אין ווארשא.

צו דער קאנפערענץ זענען געקומען פארשטעהער פון 8 ארבייטער-קלובען וואס געהערען צו דער צענטראל-פערוואלטונג פון „שטערן", אין פוילען. פון די בעריכטען וואס די דעלעגאטען האבען אפגעגעבען, איז צו זעהען אז טראץ די שווערע פינאנציעלע בעדינגונגען ביי וועלכע די קלובען געפינען זיך אויף דער פראווינץ, ווערט איבעראל געפיהרט אנ'ערנסטע ארבייט אויפ'ן געביט פון פיזישע דערציהונג צווישען די יודישע ארבייטער. בעזונדערס ווערט דורך די פעראיינען געפלעגט גימנאסטיק, לייכט-אטלעטיק און פוסבאל. אין אלע קלובען ווערט אויך געלייגט גרויס אכט אויף דעם קולטורעלען מצב פון די ספארטלער און אין אלע קלובען עקזיסטירען ספעציעלע קולטור-רעפעראטען.

נאך די אויספיהרליכע רעדעס פון די ה"ה: בלומשטיין, ליידע, שווארצבארד, און בערלינסקי, וועגען די אויפגאבען פון די ארבייטער-ספארט-קלובען און ספעציעל וועגען פארשטעהענדען צוזאמענפליה וואס דארף פארקומען אין ווארשא האט זיך ענטוויקעלט א ברייטע דיסקוסיע אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט כמעט אלע דעלעגאטען. צום סוף איז בעשלאסען געווארען אנצוהויבען א אינטענסיווע צוגרייטונגס-ארבייט אין אלע שטעט צום צוזאמענפליה. צו דעם צוועק איז איינגעשטעלט געווארען אנ'אינסטרוקטארען-ראט, וועלכער זאל סיסטעמאטיש בעזוכען די שטעט. אויסער דעם איז בעשלאסען געווארען ארויסצופיהרען אנ'אינסטרוקטארען-קורס, וועלכער זאל אויסבילדען אינסטרוקטארען פאר דער פראווינץ און איינארדנען אין אלע שטעט פארלעזונגען וועגען די צילען און אויפגאבען פון ארבייטער-ספארט.

מייסטערשאפטס-קאמפען פון באקס אין פוילען

ווער זענען די באקס-מייסטער פון פוילען אויפ'ן יאהר 1933

ראטהאלץ—„גוויאזדא"—מייסטער פון פוילען

ווארשא, 23. (טעלעפאניש).

פרייטאג האבען זיך אנגעהויבען אין צירק די באקס-קאמפען וועגען דער מייסטערשאפט אויפ'ן יאהר 1933. צו די קאמפען זענען געמאלדען געווארען 70 בעסטע פוילישע באקסער און האבען ארויסגערופען אין דער פוילישער ספארט-וועלט א גרויסען אינטערעס. דער ווארשאווער צירק איז אלע 3 טעג פון די קאמפען געווען איבערפולט ביז איבער די ברעגען. פון אלע שטעט פון פוילען זענען צו די קאמפען געקומען עטליכע הונדערט מאן.

א גרויסע סענסאציע איז געווען די מפלה פון לאדזער באקסער גארנצארעק און דער זיג פון פילאסק פון פויזען איבער'ן שלעזישען ריז וויאצקא.

אין די קאמפען האבען זיך בעטייליגט 3 יודישע באקסער פון לאדז, ביאליסטאק און לעמבערג. שוין פרייטאג זענען אין די עלימינאציע קאמפען אבגעפאלען די ביאליסטאקער און לעמבערגער באקסער דאגעגען האט זיך קוואליפיצירט צום פינאל דער יונגער יודישער באקסער ראטהאלץ פון ווארשאווער יודישען ארבייטער ספארט-קלוב „גוויאזדא", וועלכער האט אבגעהאלטען א פרעכטיגען זיג איבער'ן לאדזער מייסטער — פאיולאק. פאוולאקן האט מען פאראויסגעזאגט דעם מייסטער-טיטול פון פוילען, ער האט אבער געמוזט קאפיטולירען צום אמביציעזען און טעכנישען פויסטלער פון „גוויאזדא".

נאך די פינאל-קאמפען האבען די מייסטערשאפט אויפ'ן יאהר 1933 ערצילט:

ראטהאלץ — ווארשא — אין דער פליגען-וואג

פאלוס — פויזען — אין דער האן-וואג.

רודזקי — שלעזיען — אין דער פעדערן-וואג.

באנאשאק — לאדז — אין דער לייכטער-וואג.

פיסארסקי — ווארשא — אין דער האלב מיטעל-וואג.

כמיעלעווסקי — לאדז — אין דער מיטעל-וואג

אנטשאק — ווארשא — אין דער האלב שווערער-וואג.

און קאנאזשעווסקי — לאדז — אין דער שווערער וואג.

* * *

דאס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון פוילישען באקס, אז א יודישער באקסער זאל דערצילען דעם מייסטער-טיטול פון פוילען. דער יונגער מייסטער ראטהאלץ איז א זעצער-ארבייטער און געהערט צום פועלי-ציוניסטישען ספארט - קלוב „גוויאזדא". ראטהאלץ האט זיך צום ערשטען מאל בעוויזען אויפ'ן רינג מיט 3 יאהר צוריק, ווי ער האט בעקומען די ערשטע באקס צוגרייטונגען אין „גוויאזדא" שוין דעמאלס האט מען ראטהאלץ'ן פאראויסגעזאגט אויף דעם געביט א שנעלער קאריערע. דער יונגער אמביציעזער באקסער, האט פון דעמאלט אן כסדר בעשיידען געאיבט און זיין מיטער-קלוב און נישט איינמאל געבראכט זיין קלוב גרויס רוהם און איצט איז ער דערגאנגען ביז צום מייסטער-טיטול פון פוילען.

מיר האפען, אז איצט, וועט ראטהאלץ נאך פיל לייסטען פאר'ן יודישען און ארבייטער ספארט אין פוילען.

אויסער ראטהאלץ'ן האט זיך פון די יודישע באקסער אויסגעצייכענט פזשעשינסקי פון ביאליסטאק. הגם ער האט פערשפילט ביים האלב פינאל, איז ער דאך א פיל צוזאגענדער פויסטלער און מען קען נאך פון איהם פיל דערווארטען.

יאפאנישע פויערים פערקויפען זייערע טעכטער צו קויפען מיסט פאר די פעלדער

איבער פערציג טויזענד שעהנע יאפאנישע מיידלעך, מעהרסטענטיילס טעכטער פון ארימע פויערים, זענען לעצטען יאהר פערקויפט געווארען פון זייערע עלטערן, כדי צו קריגען א פאר דאלאר אויף צו קויפען מיסט פאר זייערע פעלדער. אין אמעריקע און אין אנדערע ציוויליזירטע לענדער איז נישט ערלויבט צו פערקויפען א מענשען. אין דעם פאל פון פרויען ווערט דאס דא אנגערופען „ווייסע שקלאפעריי". אין יאפאן ווערט דאס אבער נישט בעטראכט פאר א פערברעכען. פערקעהרט, דער געזעץ בעשיצט גאר די אגענטען, וועלכע קויפען אפ די יונגע מיידלעך און פערקויפען זיי באכהער אין שאנד־הייזער אדער צו רייכע אריסטאקראטען פאר קעבס־ווייבער.

די טעכטער ווערען פערקויפט אויף קאנטראקטען, אזוי ווי זיי וואלטען געווען שטיקלעך סחורה. געוועהנליך, ווערט א טאכטער פערקויפט פאר פינף אדער זעקס יאהר, ווען דער קאנטראקט ענדיגט זיך, קען זי צוריקגעהען אהיים, אבער איידער דער טערמין האט זיך געענדיגט, מוז זי פערבלייבען אין דעם רשות פון דעם, וואס האט זי אפגעקויפט און זי מוז טון אלעס, וואס ער הייסט איהר, אפילו ווען ער בענוצט זי פאר אונמאראלישע צוועקען. ווען א מיידעל אנטלויפט איידער דער טערמין ענדיגט זיך, שיקט די פאליציי ארויס אן אלארם און זי ווערט געזוכט, פונקט ווי זי וואלט געווען א געוואלדיגע פערברעכערין. ווען די אנטלאפענע ווערט ענדליך ארעסטירט, ווערט זי צוריק אפגעשיקט צו דעם מאן, וואס האט זי אפגעקויפט.

דער יאפאנישער פויער איז ספעציעל שטארק געטראפען געווארען פון קריזיס. די מעהרסטע יאפאנער פויערים גיבען זיך אפ נישט מיט פערוויירען תבואה, נאר מיט קולטיווירען די זייד־ווערים, פון וועלכע עס ווערט נאהער אויסגעארבייט די קאסטבארע יאפאנישע זייד.

ווען דער פרייז פון זייד איז געווען הויך, איז פאר דעם יאפאנישען פויער א טאכטער געווען א גאנצער אוצר. אויף א זייד־פעלד איז פאראן א סך ארבייט. די ארבייט איז נישט קיין שווערע און עס קען לייכט געטון ווערען פון פרויען. א טאכטער איז דאך אן אומזיסטער ארבייטער, און וואס מעהר טעכטער ער האט געהאט, אלץ ווייניגער האט איהם געקאסט צו פראדוצירען די זייד און אלץ [illegible] פערדינסטען.

דאן האבען די פויערים נישט פערקויפט זייערע טעכטער, [illegible] געוועהנליך שעהנע טאכטער און מען האט איהם אנגעבאטען אן אונגעהויערע סומע געלד. דער פרייז פאר די יונגע מיידלעך איז אנגעבאטען אן אונגעהויערע סומע געלד, אבער די יאפאנישע פויערים זענען איצט אויף צרות. זיי קריגען נישט ארויס פון דעם זייד, וואס זיי פראדוצירען אפילו גענוג צו קויפען מיסט צו בעמיסטיגען די פעלדער און בעמיסטיגען [illegible] מען, ווארום אויב נישט וועלען די ווערים זיך נישט פרוכפערען און אלץ וועט פערניכטעט ווערען.

אמאל פלעגען די ווייסע שקלאפען־הענדלער ארומפאהרען איבער די דערפער און זיי פלעגען איבעררעדען די פויערים צו פערקויפען זייערע טעכטער, אנבאטענדיג זיי גרויסע סומען געלד. איצט קומען שוין נישט די אגענטען, דער פאטער ברענגט זיין שעהנע טאכטער אין שטאט אריין, דער אנבאט פון אזעלכע מיידלעך איז אזוי גרויס, אז דער פרייז איז שטארק געפאלען. זיי ווערען איצט פערקויפט פאר צעהן דאלאר א שטיק און אמאל נאך ווייניגער. דער פויער קען אבער פאר אזא סומע געלד קויפען א פאר וואגען מיסט פאר די פעלדער, און דאס איז ביי איהם א גאנצער אוצר.

וואס ווערט פון די דאזיגע יונגע מיידלעך?

די שעהנערע פון זיי ווערען געשיקט אין כפערציעלע שולעס, וואו מען לערענט זיי אויסטאנצען, און אויב מעגליך זינגען, און דאן ווערען זיי תערקויפט אלס „גיישעס", קאבארעט־מיידלעך, וועלכע זענען זעהר פאפולער אין יאפאן. די איבעריגע ווערען אפגעשיקט אין שאנד־הייזער.

דער האנדעל אין די שאנד־הייזער איז א גאנץ היבשער. לויט דעם בעריכט פון א פרויען־קאמיסיע, וועלכע האט אונטערזוכט דעם האנדעל, מיט יונגע מיידלעך, האבען אין דער הויפט־שטאט, אין טאקיא 6.700 מיידלעך, אין פערלויף פון לעצטען יאהר אויפגענומען איבער 4 מיליאן „געסט" און זיי האבען איינגעבראכט די איינגענטימער איבער צעהן מיליאן ין.

זעלטען ווען א יאפאניש מיידעל פראטעסטירט ווען איהר פאטער פיהרט זי אוועק אויפ'ן מארק צו פערקויפען. די יאפאנישע טעכטער ווערען אזוי ערצויגען, אז זיי זענען זעהר געהארכזאם צו די עלטערן און זיי וואגען נישט צו געהן געגען דעם בעשלום פון דעם פאטער. ווען די פערקויפטע טאכטער דינט אפ איהר טערמין און עס זענען אויף איהר מעהר קיין בעלנים נישטא, קעהרט זי זיך אום צום פאטער און דאן הויבט מען אן טראכטען וועגען א שידוך. אין אנדערע לענדער וואלט מיט אזא מיידעל קיינער נישט געוואלט חתונה האבען. אין יאפאן איז עס אבער נישט קיין געוואלדיגער חסרון.

א סך ארימע יאפאנישע מיידלעך קוקען ארויס אויף א געלעגענהייט פערקויפט צו ווערען, ווייל דער היים, ביי דעם ארימען טאטען, געהען זיי בארוועסע און האלב־נאקעטע און זיי שטארבען פון הונגער. דארט אבער, ביי די אגענטען, קריגען זיי שעהנע קליידער און גוט עסען, איינציגע ארבייטען זיך ארויף און ווערען בעריהמטע גיישעס, אנדערע די שעהנערע ווערען אפגעקויפט פון רייכע באלעבאטים פאר קעבס־ווייבער און דארט לעבען זיי גאר א גוטען טאג. א קעבס־ווייב אין א יאפאנישען הויז ווערט פעררעכענט פאר א מיטגליד פון דער פאמיליע, און די געזעצליכע פרוי מוז זיך בעציהען צו איהר מיט רעספעקט. ווען דער באלעבאס ווערט מיד פון זיין קעבס־ווייב, אדער ער ווארפט אן אויג אויף אן אנדערער, קען ער פון זיין קעבס־ווייב לייכט פטור ווערען.

די לעצטע פאר יאהר האט זיך אין יאפאן אנטוויקעלט א שטארקע עפענטליכע מיינונג געגען דער מאדע פון עלטערן צו פערקויפען זייערע טעכטער פאר אונמאראלישע צוועקען. עס איז אריינגעבראכט געווארען א געזעץ אין פארלאמענט צו פערבאטען דעם האנדעל מיט פרויען, אבער דער געזעץ האט בעגעגענט זעהר א שטארקען ווידערשטאנד מצד די רייכע באלעבאטים, וועלכע קענען נישט אויף א געזעצליכען אופן האבען שעהנע קעבס־ווייבער, מען גלויבט אבער, אז די רעגירונג וועט לאנג נישט קענען ערלויבען אזא מין צושטאנד פון לעגאליזירטער פראסטיטוציע, ווייל עס איז פשוט א שאנדע פאר דער וועלט.

נאצי - בעוועגונג אין די פעראייניגטע שטאטען

16 מיליאן דייטשען איז אמעריקא זאלען ארגאניזירט ווערען געגען די אמעריקאנער יודען?

פיהרענדע דייטשען פון אמעריקא ווייל[ע]ן איצט אין בערלין

ווין, (י.ט.א.) אין פאליטישע קרייזען אין ווין ווערט איבערגעגעבען, אז אין בערלין ווערען איצט דיסקוטירט שריט וועגען ארגאניזירען די 16 מיליאן דייטשען, וואס לעבען אין אמעריקא, אין א נאציאנאל־סאציאליסטישע אנטי־יודישע בעוועגונג.

אין בערלין ווייל[ע]ן איצט צוויי אנגעזעהענע פערזענליכקייטען פון דער דייטשער קאלאניע אין די פעראייניגטע שטאטען. דאס זענען וויקטאר רידער, דער ארויסגעבער פון דעם ניו־יארקער דייטשען טאגבלאט „שטאאטסצייטונג", און גענעראל מ. ק., דער פרעזעס פון דער דייטש־אמעריקאנער האנדעלס־קאמער אין ניו־יארק. וויקטאר רידער איז נאך ביז־נישט לאנג געווען א נעגנער פון היטלער'ן און אין דעם גייסט איז אויך געפיהרט געווארען די „שטאאטסצייטונג". זייט אבער היטלער איז געקומען צו דער מלוכה, האט רידער זיך אפען געשטעלט אויף דער זייט פון דער נייער דייטשער רעגירונג. ווי עס הייסט, זענען רידער און מ.ק. ארויסגערופען געווארען קיין בערלין, כדי צו בעראטען זיך ווי צו פיהרען די נאצי־קאמפאניע אין די פעראייניגטע שטאטען און ארגאניזירען די אמעריקאנער דייטשען געגען די יודען.

דער „פעלקישער בעאבאכטער" האט וואהרשיינליך אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעזוך פון די אמעריקאנער דייטשען אין בערלין פערעפענטליכט א לייט־ארטיקעל, אין וועלכען דער היטלעריסטישער לייב־ארגאן האט געשריבען צוו. אנד.:

„דאס אמעריקאנער פאלק ליידט פון דער יודישער סכנה פונקט אזוי פיל, ווי דאס דייטשע פאלק און אפשר נאך מעהר, היות אין אמעריקא זענען נאך דא אזוי פיל מעהר יודען ווי אין דייטשלאנד. דייטשלאנד פיהרט אלע קריסטליכע פעלקער צו דער ערלעזונג פון יודענטום. אלע קריסטליכע פעלקער פון דער וועלט וועלען נאכפאלגען אונזער ביישפיל, ווען זיי וועלען, זעהען ווי דייטשלאנד האט זיך אויסגעהיילט פון דער יודיש־באלשעוויסטישער חולאת.

ניו־יארק (יט"א) פון א צופערלעסיגען מקור דערוויסט זיך ימ"א, אז אזוי ווי היטלער האט איבערגענומען די מאכט אין דייטשלאנד, ווערט אין אמעריקא רעארגאניזירט און פערשטארקט די דארטיגע נאציאנאל־סאציאליטישע בעוועגונג.

די הויפט־קווארטיר פון די אמעריקאנער נאציאנאל־סאציאליסטען אין אמעריקא געפינט זיך אין דעטראיט און ווערט געפיהרט אונטער דער לייטונג פון היינץ שפאנקנעבעל, וועלכער איז אויף דעם דאזיגען אמט בערופען געווארען דורך ד"ר גיעלאנד, דעם שעף פון דער אפטיילונג פאר אויסלענדישער פראפאגאנדע, וואס האט איהר זיץ־ארט אין האמבורג. דער גענעראל־קאסיר פון דער נאצי־ארגאניזאציע פון די פעראייניגטע שטאטען איז האנס געארג שטרויס.

די קרייז־אפטיילונגען פון דער אמעריקאנער היטלעריסטישער ארגאניזאציע נעמט אן פאלגענדע שטעט (אין קלאמערן זענען אנגעגעבען די נעמען פון די פיהרערע אין די בעזונדערע אפטיילונגען): ניו־יארק (פאול מאנגער), טשיקאגא (פריץ גיסיבל), האדסאן (ווילהעלם שניידער), סינסינאטי (כריסטאף קלויזפעלדער), סאן־פראנציסקא (פראנץ קערערסט) און לאס־אנדושעלעס (ד"ר עריק ברייטונג).

חוץ דעם ספעציעלען היטלער־אמט פאר אויסלענדישע פראפאגאנדע איז מיטן זיץ־ארט אין האמבורג געגרינדעט געווארען א „ליגע פון פריינד פון דער היטלער־בעוועגונג". די ליגע האט אלס אויפגאבע צו ווירקען אויף אלע געביטען פון געזעלשאפטליכען לעבען אין אויסלאנד לטובת דער דייטשער נאציאנאל־סאציאלי סטישער בעוועגונג. צו דער ליגע קענען געהערען בלויז נישט דייטשע בירגער. די ליגע־מיטגלידער דארפען אינפארמירען די אויסלענדישע עפענטליכע מיינונג וועגען די צילען פון דער היטלער־בעוועגונג, מיטהעלפען דעם נאציאנאל־סאציאליזם איינצושטעלען פערבינדונגען מיט רעגירונגס־קרייזען, איינפלוסרייכע פערזענליכקייטען און צייטונגען.

די יסודות פון ארגאניזירען קלובען און געזעלשאפטען

ס'איז שוין ארויס פון דרוק און מ'קען שוין בעקומען אין די גרעסערע בוכהאנדלונגען דאס בוך פון די בעקאנטע ספארט־טוער ז. רוסעצקי און א. פאזנער א. נ. „די יסודות פון ארגאניזירען קלובען און געזעלשאפטען".

דאס בוך ענטהאלט אלזייטיג בעארבייט מאטעריאל וועגען דער טעטיגקייט פון געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, מיט א ספעציעלער בעריקזיכטיגונג פון די ספארט־קלובען, דאס בוך רעדט ארום אין א בולטער פארם דעם אופן פון טעטיגקייט פון אלע ארגאנען אין קלוב אדער געזעלשאפט, ענטהאלט בעמערקונגען וועגען נייעם פעראיינס־געזעץ און אינפארמירט אויף וואס פארא אן'אופן מ'דארף זיך ווענדען נאך הילף צו די מלוכה'שער ספארט־מאכט.

דער פרייז פון בוך איז 3 זל. 50 גראשען נאכן אפשיקען די סומע דורך פ. ק. א 6182 (אלבערט פאזנער) ווערט דאס בוך ארויסגעשיקט אהן שום פאסט־קאסטען.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טע. 32 141.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

דער איינציגער בוקעט

(סקיצע)

פון ש. זשירמינסקי

זינא איז געבוירען געווארען אין א באלעבאטישע, גאנץ פארצייטיגע הויז, מ'האט ביי זיי געגעסען גוטע מאכלים; אויף די ימים טובים האט מען דאס גאנצע הויז בעגייט און בעקלײדט, אין שטוב האט גערוהט די שכינה פון צופרידענהייט, פון פריידען און ליבע פון איינעם צום אנדערן, אבער אלץ איז געווען אויפ'ן פארצייטיגען שטייגער.

זינאן האט מען געוואונגען א לעהרערין אויף מאדערנע געגענשטאנדען און אויך א לעהרער אויף העברעאיש. צו פופצעהן יאהר איז זי שוין געווען א גאנץ אינטעליגענט מיידעל, ביי זיי אין שטוב איז דער איינדרוק געווען, אז די דאזיגע מאדערנע בילדונג איז אויך א טייל פון דער ארטאדאקסישער באלעבאטישער אטמאספערע, אין וועלכער זינא איז געבוירען געווארען און געלעבט, און אזוי האט אויך געפיהלט זינא. באלעבאטישע פאמיליען האבען געגעבען די קינדער א היינטיגע ערציהונג. דאס איז נישט בעטראכט געווארען אלס א ווידערשפרוך.

איין מאל ווען זינאן איז געווארען זעכצעהן יאהר, האט איהר לעהרערין איהר געבראכט א בוקעט. דאס איז געווען דער ערשטער בוקעט וואס זינא האט ווען עס איז בעקומען. איהר עלטערע שוועסטער האט קיין מאל קיין בוקעטען נישט בעקומען, איהר מאמע אודאי נישט. זינא איז געווארען רויט פון איבעראשונג און פון גליק.

א בוקעט פון שעהנע רויטע און געלע בלומען — נישט פון די בלימעלעך וואס וואקסען אין פעלד אדער אין וואלד, נאר גרויסע בלומען, וועלכע אריסטאקראטען גיבען זיך איינע די אנדערע. דאס איז פאר זינאן געווען א נייע זאנדערבארע מתנה.

זי האט דער לעהרערין געדאנקט מיט פערשעהמטע ווערטער און די לעהרערין האט געענטפערט:

— אז דו וועסט ווערען אביסעל עלטער, וועסטו בעקומען א סך בוקעטען אבער נישט פון א פרוי נאר פון קאוואליערען.

זינא האט זיך נאך מעהר פערשעהמט.

— און ווען דו וועסט האבען א חתן — האט די לעהרערין ווייטער געזאגט, — וועט ער דיר ברענגען א שעהנעם בוקעט יעדען טאג.

זינא איז פערשעהמט געווארען און זי האט אראפגעלאזען די אויגען, און די באקען זענען איהר געווארען רויט ווי פייער, זי איז געווען געריהרט און צורודערט.

מיט'ן בוקעט האט זי נישט געוואוסט וואס צו טון. די מאמע האט א שמייכעל געטון, און באלד פערגעסען; און דער טאטע האט זאגאר נישט געוואוסט, אז עס איז פערהאן א בוקעט בלומען אין שטוב.

זי האט דעם בוקעט בלומען אריינגעשטעלט אין א קרוג וואסער, און זי האט איהם געהאלטען, און געהאלטען, בייטענדיג ס'וואסער יערען טאג. דער בוקעט איז שוין לאנג געווען טויט און פערדארט, און עס איז איהר אלץ געווען שווער זיך מיט איהם צו געזעגענען.

דער לעהרערינס ווערטער וועגען די קאוואליערען און דעם חתן וואס וועלען איהר ברענגען בוקעטען, האט זי נישט געקענט פערגעסען. יעדעס מאל, ווען זי האט איבערגעפיטען דאס וואסער אין דעם קרוג, האט זי אזוי ווי פאר די אויגען געזעהען קאוואליערען מיט בוקעטען אין די הענט.

* * *

עס וועט קומען איהר בעשערטער, ער וועט זיך איהר ערקלערען אין ליבע, זי וועט מיט איהם חתונה האבען און זי וועט גליקליך זיין, זי וועט פיהרען אן אייגען הויז...

אין איהרע חלומות האט דער בעשערטער געהאלטען א בוקעט בלומען אין די הענט, אהן דעם האט זי זיך דאס גליק נישט געקענט פארשטעלען, דער בוקעט איז געווען א סימבאל פון אלץ, וואס איז שעהן, ערהאבען, — פון דעם נחת פון לעבען.

עס האט לאנג געדויערט איידער דער בעשערטער איז געקומען, ענדליך איז ער אבער געקומען. זי איז שוין דאן אלט געווען איין־און־דרייסיג יאהר דאס איז געווען א שידוך, א פיינער, אנשטענדיגער שידוך; נישט מעהר זי איז אבער געווען צופרידען וואס איהר חתן איז געווען א פיינער מענש. זיי זענען געווארען צוגעבונדען איינער צו די אנדערע — נישט מיט דעם פייער פון פערליבטקייט אבער מיט א בעגייסטערונג פון א געגענזייטיגען רעספעקט און אינטערעס.

און ביסלעכווייז האט זינא פערגעסען אויב עס איז נאך פערהאן אן'אונטערשיד צווישען הייראט מיט ליבע און הייראט אהן ליבע. זי איז געווען גליקליך מיט איהר בעשערטען.

דערוויל איז ער געווען ארים איהר חתן. וועגען ברענגען בוקעטען האט קיין פראגע נישט געקענט זיין, ער האט גאר נישט געוואוסט פון אזעלכע זאכען.

זינא האט געטרוימט, אז ער זאל כאטש איין מאל קומען צו איהר מיט א בוקעט אין האנט. איהם זאגען וועגען דעם האט זי אבער נישט געקענט, און איהם אליין זענען בלומען אויפ'ן זין נישט ארויפגעקומען.

זיי האבען חתונה געהאט ביי א רב אין שטוב. טרערען זענען געשטאנען אין זינאס אויגען. זיי זענען אבער גלייך איבערגעגאנגען. דעם מאנס שוועסטער און שוואגער האבען דאס יונגע פאר איינגעלאדען אין א רעסטאראן, זינא האט זיך געפיהלט גליקליך, די שוועגערין האט גערעדט און געפלאפלט, זינא האט גערעדט ווייניג.

זי וואלט נישט געקענט ערקלערען פארוואס און פארוואס, אפער פון איהרע געדאנקען האט נישט אפגעטראטען איהר אמאליגע לעהרערין מיט דעם בוקעט מיט וועלכען זי האט איהר בעגריסט צו איהר זעכצעהן יאהריגען געבורטס־טאג.

דער שוואגער און שוועגערין האבען איהר נישט אויפגעהערט צו געבען קאמפלימענטען, זי האט זיך אבער קוים צוגעהערט צו זיי.

פון איהר זכרון האט נישט אפגעטראטען יענער בוקעט, א בוקעט וועלכען זי האט דעם גאנצען לעבען געהאפט צו בעקומען פון איהר חתן. דאס איז אבער געווען אזוי ווי דאס זשומען פון א פליג, וואס שטערט א גרויסען ארקעסטער.

דער ארקעסטער האט פאר זינאס נשמה געשפילט א מזל־טוב ליד פון צופרידענהייט און שעהנע האפנונג, פון צויבער און גליק.

—=):O:(=—

לאָדזער גאַסטראָלערען...
אַרעסטירט 4 לאָדזער באַנדיטען

(2) נעכטען בײַנאַכט זענען באַנדיטען באַפֿאַלען אין דאָרף טשעשלין, פּיעטריקאָווער קרײַז, די ווירטשאַפֿט פֿון שטשעפּאַן פּשעוואָזניאַק, און אַזױװי עס איז געוואָרען אַ טומעל און אַ געשרײַ, האָבען די אָנפֿאַלער איבערגעלאָזט האַק און פּאַק און זענען אַנטלאָפֿען. בעת מעשה האָט נאָך פּשעוואָזשניאַק בעקומען אַ קויל אין קאָפּ...

עס איז תיכּף דורכגעפֿיהרט געוואָרען אַ פּאָליצײַאישע אָבלאַווע, און מ׳האָט אַרעסטירט 4 פֿערדעכטיגע פּערשױנען, וועלכע האָבען זיך אַרױסגעוויזען אַלס די לאָדזער: ניקאָדעם סאָביעראַי (וואַנזקאַ 15), אױגוסטין באַרקאָוויאַק (גיעצאַלאַ 6), משעסלאַוו גראַבאָווסקי (לימאַנאָווסקיעגאָ 114), און באָלעסלאַוו קאַפּושטשינסקי (כלאָדנאַ 17).

זײ האָבען זיך מודה געווען אין אָנפֿאַל, און זײ װעלען, אַ סברא, געשטעלט ווערען פֿאַר אַ שטאַנד-געריכט.

פּשעוואָזשניאַק׳ס וואונד אין קאָפּ איז נישט לעבענס-געפֿעהרליך.

לעצטע 2 געזעגענונגס-פֿאָרשטעלונגען
פֿון טעאַטער „פֿעראײניגטע אַקטיאָרען" אין „סקאַלאַ"

מאָרגען, דינסטאָג ענדיגט דער „פּאַקט" זײַנע גאַסטשפּילען אין אונזער שטאָט.

הײַנט אָוונד ווערט געשפּילט צום לעצטען מאָל די פּאָפּולערע פֿאָלקס-פּיעסע פֿון ל. קאָברין „דער דאָרפֿסיונג", מאָרגען דינסטאָג געזעגענט זיך דער „פּאַקט" מיט דעם לאָדזער טעאַטער-עולם דורך אַ ספּעציעלען גרױסען געזעגענונגס-פּראָגראַם; ס׳ווערט געשפּילט: דער 3 אַקט פֿון פּרץ הירשבײַנ׳ס „פּוסטע קרעטשמע", מ. ווערנאַיק׳ס (3 אַקט) „דער געשרײ פֿון געוויסען", מ. אַרציבאַשעוו׳ס (5 אַקט) „אײַפֿערזוכט" און צום שלוס ווערט געגעבען אַ גרױסער פֿײַערליכער געזעגענונגס קאָנצערט אױסגעפֿיהרט דורך די בעליבטע אַרטיסטען קלאַראַ סעגאַלאָוויטש, גניאַ שליט, זיגמונט טוּרקאָוו, אַלעקס שטיין, צוזאַמען מיט׳ן „פּאַקט" אַנסאַמבל.

יודיש - טעאַטער אין פֿילהאַרמאָניע

הײַנט ווערט געגעבען צום לעצטען מאָל מיט ניזי היידן און ש. פֿריזאַמענט אַ פּאָפּולערע פֿאָרשטעלונג צו ביליגע פּרײַזען די אױסגעצײכענטע קאָמישע אָפּערעטע „אַ מויד אַ מזיק".

אַ דאָרפֿס-שׂרפֿה
שיער פֿערברענט געוואָרען אַ מוטער מיט אַ טאָכטער

(2) נעכטען, אַרום 9 אין אָוונד, איז אױסגעבראָכען אַ שׂרפֿה אין דער דאָרפֿס ווירטשאַפֿט פֿון אַ געוויסען לעאָן דזשיובעק, אין דאָרף סיניעץ, קאַלישער קרײַז.

אין די פֿלאַמען זענען אַוועק אַלע פֿערבױאונגען מיט׳ן לעבעדיגען און טױטען אינווענטאַר.

אין דער לעצטער מינוט איז קוים געלונגען אָפּצוראַטעווען פֿון די פֿלאַמען די סובלאָקאַטאָרקע פֿון דזשיובעק׳ן, אַ געוויסע סטעפֿאַניאַ רוטקאָווסקאַ מיט איהר 6 יעהריג טעכטערל וולאַדיסלאַוואַ. זײ זענען שױן געווען שטאַרק אָפּגעבריהט.

די אױספֿאָרשונג האָט אַרױסגעוויזען, אַז דאָ איז געשעהן אַ פֿאַל פֿון אונטערצינדונג.

מוזיקאַלישע נאָטיצען
קאָנצערט פֿון דאָראַ סקורי

דאָראַ סקורי (שקורניק) בעזיצט אַ דראַמאַטישע סאָפּראַן-שטימע פֿון גרױסען פֿערנעהם און איז די ריכטיגע אָפּערן-זינגערין. איהר שולע איז איטאַליעניש און איז מעהר צוגעפּאַסט צו די גרױסע דראַמאַטישע אָפּערן-פּאַרטיעס ווי ווערדי, פּוטשיני און זײערס גלײַכען.

די זינגערין אָבער פֿאַרסירט צופֿיל מיט איהר פֿון דער נאַטור שטאַרקער און גלאַנצפֿולער שטימע אַזוי ווײַט, אַז זי טרעמאָלירט און זעהר אָפֿט דעטאָנירט. ווען דער דאָזיגער דעפֿעקט זאָל בעזײַטיגט ווערען דורך איהר מוזיקאַלישען עמפּפֿינדען, וואָס האָט זיך בולט אַרױסגעוויזען אין דער אינטערפּרעטאַציע פֿון איהר רעפּערטואַר, קען מען דאַן איהר פֿאָראױסזאָגען אַ גרױסע קינסטלערישע קאַריערע.

מיר ווילען נאָך איבער׳חזר׳ן: בעזונדערס אין די לידער האָט מען אַרױסגעזעהן, אַז אין דאָראַ סקורי׳ס שטאַרקע שטימע פֿעהלט נאָך ווייכקײַט, סובטעלקײַט. מערקווירדיג, מיר הערען אַזױ זעלטען בײַ דער שױן-גרױסער זינגערין פּיאַנאָ, דאָס הייסט: אַזױ ווייניג קאָנטראַסטען, וואָס מײנט אין מוזיקאַלישער שפּראַך — דינאַמיק.

שקורניק איז אַ לאָדזער קינד און מיט איהר ווערט בערײַכערט די לאָדזער קינסטלער-משפּחה אױף דער ברײַטער וועלט.

פֿײַנפֿיהלענד און מוזיקאַליש האָט בעגלײט די זינגערין דער אױסגעצײכענטער דיריגענט און קלאַוויר-קינסטלער טעאָדאָר רידער.

D—ski.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פֿאַר
אױרען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהײַטען
11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)
טעל. 127-81
שפּרעכשטונדען פֿון 12—2 און פֿון 5—7
נעהמט אױך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פֿון 11-1 און פֿון 2-3 נאָכמ.

בריף אין רעדאַקציע

געעהרטער ה׳ רעדאַקטאָר!

מיר בעטען אײַך זעהר צו פֿערעפֿענטליכען די פֿאָלגענדע דאַנקזאַגונג:

דערמיט דאַנקען מיר דער יודישער קהלה פֿאַר איהר בעמיהען זיך פֿאַר אונז, יודישע זעלנער, פֿאַר די גאַנצע 8 טאָג פּסח, געבענדיג אונז צו עסען אין רעסטאָראַן פֿון מאָריץ געדולד, פּיעטריקאָווער 35, וואו מיר האָבען זיך בײַ די טישען פֿון כּל-טוב געפֿיהלט ווי בײַ זיך אין דער הײם. אױך דאַנקען מיר הערצליך דעם ה׳ עפּשטײן און פֿרוי פֿאַר זײער אָנגעשטרענגטער אַרבײַט לטובת אונז. ווי אױך דעם ראַבינער ד״ר גאָלדשטײן פֿאַר זײַן אַרבײַט לטובת אונז, אױך דעם טעכנישען פּערסאָנאַל פֿון ה׳ געדולד.

מיט אַכטונג
אין נאָמען פֿון די יודישע זעלנער
פֿון לאָדזער גאַרניזאָן
קאַפּראַל ר. האַמבורגער.

ראַדיאָ-פּראָגראַם
מאָנטאָג, ד. 24-טען אַפּריל 1933

11.40 פּרעסע-איבערזיכט, 11,50 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, 11,57 צײַט-סיגנאַל. 12,05 טאָג-פּראָגראַם, 12,10 קאָנצערט, 1,20 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, 3,10 עקספּאָרט-קאָמוניקאַט, 3,15 ווירטשאַפֿטליכער קאָמוניקאַט. 3,25 לופֿט-פּליה און געגען גאַז, 3.30 גראַמאָפֿאָן, 4,25 לעקציע פֿראַנצויזיש, 6,20 קאָמוניקאַט פֿון דער האַנדעלס-קאַמער, 6,25 מוזיק, 7.00 פֿערשידענעס, 7,15 פּאָסט-קעסטעל, 7,30 אױדיציע, 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע, 8.20 קאָנצערט, 9,15 ספּאָרט, 9,30 קאָנצערט, 10,45 טאַנץ-מוזיק, 10,55 קאָמוניקאַטען, 11,00 טאַנץ-מוזיק.

אױסלאַנד

10,00 מאָסקווע—„מאַדאַם בוטערפֿלײַ". 5,25 מאָסקווע — אָפּערע פֿון טשײַקאָווסקי. 3,50 רױם — קאַמעראַל-קאָנצערט. 8,00 פּאַריז — אָפּערעטקע. 8.00 לײַפּציג — סימפֿ. קאָנצערט. 8,00 בודאַפּעשט — קאָנצערט. 8,05 מינכען — קאָנצערט. 9,00 לאָנדאָן — קאָנצערט. 9.05 פֿראַנקפֿורט—סימפֿ. קאָנצערט. 9,10 ווין — סימפֿ. קאָנצערט.

היינט און פֿאָלג. טעג! ריהרט — פֿער-כּשופֿט-ענטציקט JANET GAYNOR, CHARLES FARREL אין פֿאַסצינירענדע אַרציפֿי׳ם פֿון Fox

„בלויע ראַפּסאָדיע"

רעזשי: Dawid Butler אױסערן פּראָגראַם: סלאַנג-צוגאָבע. נעכסטער פּראָגראַם: „MADAME BUTTERFLY" אָנהױב אַ 4 זײגער נאָכמ.

קלײנע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

לאָקאַלען

אַ געוועלב אױף נאָוואָמיעסקאַ 12, גאַנץ ביליג אָפּצוגעבען. אינפֿאָרמירען בײַ גאָסטינסקי, אַלט-שטאָדט 10. 2119

אַ שטוב מיט אַ קיך, 5 פֿענסטער, 2-טער שטאָק מיט אַ באַלקאָן ביליג איבערצוגעבען בײַם ווירט בזשעזשינער 57 A. 2119

2 צימער און קיך מיט קאָרידאָר, רעמאָנטירט, באַלד איבערצוגעבען, 1-טער שטאָק, ביליג דירה-געלד בײַ ה׳ דרעסלער, קאַמיענאַ 5, קווער אָפֿיציַנע, וו. 34.

פֿערשידענעס

קאָמוניקאַט. „הזמיר", אַל. קאָשציושקי 21 הײַנט, 9 אָוונד האַלט מאַג. י. חלודניעוויטש אַ פֿאָרטראָג פֿון ציקל „מוזיק-געשיכטע". אײַנגאַנג פֿאַר מיטגלידער, ווי אױך פֿאַר נישט-מיטגלידער פֿרײַ. 2120

אַ זעלטענהײַט אױף דער הײַנטיגער צײַט צוליב אײַנזאַם! עס ווערט געזוכט אַן׳עהרליכער מענש מיט 10,000 זל. צו אַ זעהר גוט אײַנגעפֿיהרט פֿראַנמ-געשעפֿט אין אַ בעלעבטען פּונקט אַלס שותּף. — אָפֿערטען אונטער „אײַנזאַם". 2118

אַ קוואַליפֿיצירטע וועש-נײהערין אױף אָקרענטקאָווע מאַשין ווערט געזוכט. — נאַוראָט 11, בײַ מאַנגעל. 2117

שטאָפּערינס, ווי אױך לערן-מײדלעך ווערען פֿון זאָפֿאָרט געבריכט. צו ערפֿאַהרען בײַ קיווילעוויטש, שרודמיעסקאַ 78

ווירטיג פֿאַר קאַמאַשען-מאַכער! זינגער׳ס אַ לינקס-מאַשין אין גוטען צושטאַנד צו פֿערקױפֿען. פּאָלודניאָווא 3, אין לעדער-געשעפֿט. 2116

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר הױט-און געשלעכטס-קראַנקהײַטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פֿון 8 ביז 11 פֿריה, פֿון 1—2 מיטאָג און פֿון 5—9 אָוונט. זונטאָג פֿון 10—1 בײַטאָג
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פֿאַר אַרבײַטסלאָזע לעטשניצע-פּרײַזן

כירורגישער קאַבינעט
Dr. Szreiber
איז געוואָרען איבערגעטראָגען אױף
Narutowicza № 9
tel. 122-95.
אָפּעראַציעס, אַפּאַטיונקעס, הלמט זשילאַקעס אז״וו הײלאַנשטאַלט-פּרײַזע.

לעטשניצע
פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט
11 בזשעזשינער 11
טעלעפֿאָן 137-63
עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען: שיפּמאַן, וואַלינסקי, שמיר-געלד, קערשנער, שמערלאָווסקי, סלאָבאָדסקי, זאַלצוואַסער, איציקזאָן, קראַסאָווסקי, יאַקובזאָן
און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ.
ווידיט 3 זל.

Dr. S. KANTOR
ספּעציאַליסט פֿאַר הױט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהײַטען
וואױנט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעהמט אָן פֿון 8—2 נאָכמ. און 4—9 אָוונד, זונטאָג און יום-טוב פֿון 8—2 נאָכמ.

Dr. med.
Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.
ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר הױט- און געשלעכטס-קראַנקהײַטען, מענער-שוועכע - בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פֿון 8—11 פֿריה און 4—8 אָוונט, זונטאָג פֿון 9—1 בײַטאָג.
פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרײַזען.

DR. MED.
M. Glazer
הױט און ווענערישע קראַנקהײַטען
וואױנט יעצט אױף
ZACHODNIA 64
Telefon 185-49
נעהמט אָן פֿון 12 ביז 2 און פֿון 7 ביז 8.30 אָוונד. 1691
זונטאָג און פֿײַערטאָג פֿון 10 ביז 12 מיטאָג

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען
פֿון 9 פֿריה ביז 7 אַ זײגער אָוונט.
ווידיט 3 זל.

זיכערע הילף און אַ רפֿואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פֿערגיסונג פֿאַר קראַנקע אױף בראָכען, פֿאַר מענער, פֿרױען און קינדער, פֿערשידענע קאַליקעס אין נוט, פֿאַר הױקערס און פֿיס.

פֿערלאָזט אײַך נישט, ווײַל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרױס אַזױ ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער ווי אַ וואַסער-קאַן און עס פֿאַלט אַראָפּ אין דעם פֿיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרױסער סכּנה דורך פֿערדרײען די קישקעס ווערט ער פֿערגיפֿט און שטאַרבט. ספּעציעלע גומענע הײל-באַנדאַזשען אױסגעצײכענט גוט דורך גרו סע פּראָפֿעסאָרען מיט מײַנע בעהאַנדלונג און פֿון דײַטשען פּראָפֿעסאָר דאָקטאָר בראָכירעניגד בעזאָרגענע זיכער דעם שווערסטען און פֿערעלטערטען בראָך, אױך פֿאַר הױקערס, לײַטונגען פֿיס הײל-נאָרסעטען און אַפּאַראַטען פֿאַר פֿערקרימטע פֿיס און פּלאַטפֿיס, ספּעציעלע אײַנלאַגען אין די שיך, קינסטליכע גומענע פֿיס און הענד, גומענע זאָקען פֿאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.

עמפּפֿאַנגט פֿון 9 פֿריה ביז 1 בײַטאָג און פֿון 3 ביז 7 אָוונד.

ארטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, Wólczańska 10 ,tel. 221-77 front, parter.

בעמערקונג: דאָס פֿערזענליכע ערשײַנען פֿון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג. די פֿלאַמען האָבען אױסגעשטעלט פֿאָלגענדע אונזווערזיטעטס - פּראָפֿעסאָרען: פּראָפֿ. ד״ר באַראַנטש, פּראָפֿ. ד״ר י. מאַרישלער, פּראָפֿ. דר בר. קיפּראַנאָווסקי און אױך אַנדערע.
מיר נעהמען אױך אָן פֿערזיכערטע פֿון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

רעדמיט דריק איך אױס מײַן הערציגסטען דאַנק דעם ה׳ דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, פֿאַר זײַן זאָרגפֿעלטיגען פֿערלעגען מיר אַ באַנדאַזש לויט זײַן מעטאָדע, וואָס פֿערזיכערט מיך געזונט.

(—) Lajzor Toblas,
Łódź, ul. Nowomiejska 7, III p.

Lek. dent.
S. LIBERMAN
11. ליסטאָפּאַד 46.
טעל. 172-06
נעהמט אָן פֿון 4—7 נאָכמיטאָג, פֿון 7—9 אָוונט —
זענען די פּרײַזען בעדײַטענד פֿערקלענערט.

כירורגיש
וועכנערין-קליניק
„SANATO"
s. z o. o.
אַגראַדאָוואַ 10 טעל. 213-57.
1-טע און 2-טע קלאַס
געבורטען II קל. 175 זל.

אַבאָנאַמענטס-פּרײַז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ הײם. אױף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אױסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זײט. שפּאַלטען) קלײנע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס מעהרדיגע וואָרט — 10 גר.

אַנאָנסען-פּרײַז פֿאַר אַ מילימעטער-שורה

פֿאַר׳ן טעקסט—18 גר.	פֿרײַטאָג און ערב-יו״ט—24 גר.	אין דער זײט שפּאַלטען	
אין טעקסט—40	—60	4	
נאָכ׳ן טעקסט—12	—18		

אױסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טײַערער, אױסלאַנד 100 פּראָצ. טײַערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט.

פֿעהלער, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פֿון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבעררײַסען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פֿאַר דעם אַנאָנס

פֿאַר׳ן אינהאַלט און טעקסט פֿון די אַנאָנסען איז דער פֿערלאַג נישט פֿעראַנטוואָרטליך. די אדמיניסטראַציע איז אָפֿען בײַטאָג און בײַנאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman